

İSTANBUL ARKEOLOJİ MÜZESİ KÜTÜPHANESİNDE TARİH DÜŞÜRME İLE İLGİLİ BİR YAZMA ESER

Dr. Mehmet Kırbıyık*

Türk-İslâm kültüründe harflerin ebced hesabındaki değerleri dikkate alınarak, doğum, ölüm, evlenme, düğün, zafer, umumî felâket, tahta çıkma, tayin, kitapların bitirilmesi, bina yapımı gibi insan hayatındaki birçok dönem, faaliyet ve olay çoğunlukla hicrî yılı gösterilecek şekilde tarih düşürme sanatı ile tespit edilmiştir.

Örneklerini kelime, tamlama, mısra, beyit veya manzume olarak gördüğümüz tarih düşürme sanatı, Türk edebiyatında XIV. yüzyıldan itibaren gelişmeye başlamış ve XVIII. asırda da en verimli dönemini yaşamıştır. Türk edebiyatında tarih düşürme ile meşgul olmuş çok sayıda şairin bulunduğunu belirterek, burada ancak sınırlı sayıda olmak üzere, Edirneli Nazmî (ö. 1554), Bursalı Cinânî (ö. 1595), Edirneli Emrî (ö. 1575), Taşlıcalı Yahya (ö. 1582), Bursalı Hâşimî (ö. 1627), Rüşdî (ö. 1699), Sâbit (ö. 1712), Nâbî (1642-1712), Sürûfî (1751/52-1814), Dürrî (ö. 1722), Osman-zâde Tâib (ö.1723), Nazim (ö. 1726), Nedim (ö. 1730), Sâimî (ö. 1733), Seyyid Vehbî (ö. 1736) ve Şeyh Gâlib (1757/58-1799) gibi birkaç ismi anabiliriz.¹

Türk edebiyatında tarih düşürme ile meşgul olan şairlerden biri de Ferrî (1756-1805)'dir.² Kaynaklarda şairin müverrihliğine

* Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Araştırma Görevlisi.

¹ Geniş bilgi için bk. Turgut Karabey, *Türk Edebiyatında Tarih Düşürme*, (Atatürk Üni., Fen-Edebiyat Fakültesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi), Erzurum 1983, s. 281-332.

² Ferrî'nin asıl adı Mehmed'dir. H. 1170/ M.1750'de, Filibe'ye bağlı Tatarpazarcık'ta dünyaya gelmiştir. Şair Neşet Süleyman Efendi (ö. H. 1222/ M. 1807-8)'nin talebelerindendir. Defter-i Hâkânî ile Beylik Odası'ndaki

temas edilmemektedir. Ancak Dîvânı'ndaki çeşitli tür ve konuda on dokuz tarihin³ yanı sıra, İstanbul Arkeoloji Müzesi Kütüphanesi'nde 1513 numarada kayıtlı bir yazma eser⁴ onun tarih düşürme cephesini bize gösterecek niteliktedir.

Anılan müze kütüphanesinde 1513 numarada kayıtlı bulunan yazma eser sadrazamın dîvanhaneyi⁵ teşrihi münasebetiyle kaleme alınan iki tarih manzumesini ve manzumelerden ikincisinin genişçe izahını ihtiva etmektedir. Kütüphane kayıtlarına muhtevasını bütünüyle yansıtmayacak şekilde "Medhiye" adı ile geçirilen bu eserin, bir nüshası tespit edilebilmiştir.⁶

memuriyetlerinin yanı sıra bazı vezirlerin dîvan kâtipliği ve mektupçuluğu görevlerinde bulunmuştur. Mültezimlik de yapmış olan şair, H. 1220/ M. 1805 târihinde memleketi civarında bakâya ve iltizamı tahsil sırasında, vurularak öldürülmüştür. Dîvân'ını H. 1200/ M. 1785 yılında tertip etmiştir. [Ferrî, *Dîvân-ı Ferrî*, İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi T.Y. Nu: 2840, v. 1^b; Mehmet Kırbıyık, *Ferrî Mehmed Hayatı, Eserleri ve Dîvân'ının Tenkidli Metni* (Selçuk Üni., Sosyal Bilimler Ens., Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Konya 1994, s. V.]. Ekseriyetle aşk konusunu işlemiş ve çok nazire yazmıştır. Şiirlerinde zaman zaman tasavvufî terimlere de yer vermiştir.

³ Ferrî Mehmed Dîvân'ında bulunan vefat (dokuz adet), cülus (iki adet), sakal (iki adet), fetih (bir adet), vezir olma (bir adet), ok atma (bir adet), kule yapımı (bir adet), köprü inşası (bir adet), ve mezuniyet (bir adet) konularındaki tarih manzumelerini; kıt'a (on altı adet), kaside (bir adet), nazım (bir adet) ve müfred (bir adet) ile yazmıştır (Mehmet Kırbıyık, *a.g.t.*, s. 297-315).

⁴ Bu yazma eser için tarafımızdan bir tanıtım yazısı yayımlanmıştır. (Mehmet Kırbıyık, "Ferrî'nin Dîvânında Yer Almayan İki Tarih Manzumesi ve Bu Manzumelerden Birinin İzahı İçin Yazılmış Bir Eser Hakkında", *Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 9, Konya 2000, s. 49-59.)

⁵ Dîvanhane terimi Dîvân-ı Humayun binası, sadrazamların ikinci dîvanlarının toplandığı yer, Yeniçeri ağasının toplantı mahalli (Ağa Dîvânı), eyaletlerdeki bulunan valilerin içtima yeri (Paşa Dîvânı) için kullanılmıştır (Midhat Sertoğlu, *Osmanlı Tarih Lûgatı*, İstanbul 1986, s. 86).

⁶ İstanbul Arkeoloji Müzesi Kütüphanesi'nde 1513 numarada kayıtlı bulunan yazma nüsha şöyle tavsif edilebilir:

İstanbul Arkeoloji Müzesi Kütüphanesi'nde 1513 numarada kayıtlı nüshada eser adı, müellif, telif tarihi, istinsah tarihi ve müstensih ile ilgili herhangi bir kayıt bulunmamaktadır. Ancak şu sebeplerle, söz konusu nüshada bulunan iki tarih manzumesinin Mehmed Ferrî'ye ait olduğu kanaatine ulaşabiliriz.

1. Her iki manzume de Ferrî mahlasını ihtiva etmektedir. Bu mahlası Klasik Türk Edebiyatı'nda tek şairin kullandığı görülmektedir.⁷

2. Yazmadaki tarih manzumelerinin H. 1195 tarihine ait olması, Ferrî Mehmed Efendi'nin (ö. H. 1170/ M. 1756-H. 1220/ M. 1805) yaşadığı dönemle ve tarih manzumelerini yazmış olduğu (H. 1192-H. 1207) yıllarla uyum içindedir.

3. Yukarıda temas ettiğimiz üzere Ferrî Mehmed Dîvânı'nda çeşitli tür ve konuda on dokuz tarih manzumesinin bulunması, Ferrî'nin tarih düşürme hususuna ilgi gösterdiğini ortaya çıkarmaktadır.

Kahverengi meşin ciltli olan nüshanın 1^a varağında "İstanbul Âsâr-ı Atîka Müzesi Kütüphanesi" mührü vardır. 1^b varağında yaldızlı ve çiçekli süslemesi olan bir serlevha mevcuttur. Cedveller de yaldızlı olup bazı başlıklar kırmızı yazılıdır. Yazısı nesih, ölçüleri 18x11/13.5x18 cm ebadındadır. Yaprak sayısı 19 olup sahifelerde 15 satır bulunmaktadır.

Başı: Çehre-perdâz-ı şadâret-i 'uzmâ ve mesned-tırâz-ı cây-ı vâlâ âşaf-ı zamân
gencîne-i ihsân veliyyü'n-ni'am 'aliyyü'l-himem efendimiz hazretlerinin teşriflerine
târîhdir.

Müjde ey dil çehre-perdâz-ı şadâretdir gelen

Gerdi kuşl-ı şâhid-i 'ayn-ı 'adâletdir gelen

Sonu: ...Mışra'-ı şânîniñ menkûtnın âhâd ve 'aşeresi alındıkda beyt-i şânide
geldi bir lafzıyla bir gelüp bu dañi târîhdir.

⁷ Bazı muahhar kaynaklarda geçen iki Ferrî mahlasının aslında aynı şair olduğu hususunda tespitlerimiz bulunmaktadır (bk. Mehmet Kırbıyık, "a.g.m.", s. 49,50).

4. İstanbul Arkeoloji Müzesi Kütüphanesi'nde 1513 numarada kayıtlı nüshadaki birinci tarih manzumesinin

**Eyledi sed tîğîni rāh-ı fesād u fitneye
Mesned-i dîvāna İskender-mehābetdir gelen**

beytindeki “mesned-i dîvan”, ikinci tarih manzumesinin

**Geldi bir ehl-i ‘aṭā kim cāy-ı dîvān-hānede
Mîhr-i zlbā dest-i cūda düşdi bā-nām-ı İlāh**

beytindeki “dîvan-hâne” tamlamaları da bu tarihlerin Ferrî Mehmed Efendi'ye ait olduğuna işaret eder nitelikte sayılabilir. Çünkü adı geçen şair, dîvan kâtibi olarak da vazifede bulunmuştur. Bir dîvan kâtibinin dîvan-hânenin (birinci manzumede aynı anlama gelebilecek “mesned-i dîvan” kullanılmıştır) devrin sadrazamı tarafından teşrifine şahit olması ve bu olayı söz konusu etmesi tabîî sayılmalıdır.

Yukarı sıraladığımız sebeplerle, İstanbul Arkeoloji Müzesi Kütüphanesi'nde 1513 numarada kayıtlı yazma eserdeki iki tarih manzumesinin Mehmed Ferrî'ye ait olduğunu belirterek, bu tarihlerin Ferrî Dîvânı'nda bulunmamasının sebebi üzerinde durabiliriz.

Dîvân'ını H. 1200/ M. 1785 yılında tertip eden şair, H. 1195/ M. 1780 yılı ile ilgili iki tarih manzumesini Dîvân'ına almış olmalıdır. Dîvân'ın müellif nüshasını tespit edemememiz münasebetiyle, bu hususa kesin bir cevap bulma imkânımız yoktur. Ancak bu konuyla ilgili olarak şu ihtimalleri de gözden uzak tutamıyoruz: Konu ve tarih (H.1195) bakımından aynı olan söz konusu iki tarih manzumesi, belki ikincisinin geniş izahları ile beraber ayrı bir eser olarak düşünülmüştür. Dîvân nüshalarını istinsah edenler, bizim İstanbul Arkeoloji Müzesi Kütüphanesi'nde 1513 numarada gördüğümüz iki tarih manzumesini herhangi bir yerde görmemiş de olabilirler.

Nüşhanın 1^b-2^a varaklarında Ferrî'nin Dîvânı'nda bulunmayan tarih manzumelerinden birincisi yer almaktadır. Kaside nazım şekli ile kaleme alınmış bulunan bu on sekiz beyitlik manzumenin son beytinin ikinci mısraında, miladî 1780 yılına tekabül eden H. 1195 tarihi düşürülmüştür:

ÇEHRE-PERDÂZ-I ŞADÂRET-İ 'UZMÂ VE MESNED-
TIRÂZ-I CÂY-I VALÂ AŞAF-I ZAMÂN GENCİNE-İ İHSAN
VELİYYÜ'N-Nİ'AM 'ALİYYÜ'L-HİMEM EFENDİMİZ
HAZRETLERİNİN TEŞRİFLERİNE TARİHDİR

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Müjde ey dil çehre-perdâz-ı şadâretdir gelen
Gerdi kuhl-ı şâhid-i 'ayn-ı 'adâletdir gelen
- 2 Târem-i ikbâliniñ her aḡteri bir âfitâb
Güyyâ burc-ı ḡamelde mihr-i devletdir gelen
- 3 Atlas-ı sürḡ-fâmını ferş-i rehi itsin şafaḡ
Zîb-i taht-ı meşrikayn (u) ref'-i zulmetdir gelen
- 4 Ğayr kaldırsın kumâşîñ kâle-bâfân-ı himem
Ḥ'âce-i rengîn-metâ'-ı dâd u himmetdir gelen
- 5 Şanma 'âlem çeşme-i ḡurşîdden rûyın yudı
Âşâf-ı 'ahdiñ kudümüyla beşâsetdir gelen
- 6 Dest-i cûdı pençe-i ḡurşîd gibi vüs'atlidir
Renc-dâr-ı teng-destâna ifâkatdir gelen

- 7 Eyledi sed tîgîni rāh-ı fesād u fitneye
Mesned-i dīvāna İskender-mehābetdir gelen
- 8 Virmiş idi jeng-i ğam āyine-i kâlbe hâlet
Revnağ-ı teşrîfî ile başka hâletdir gelen
- 9 Ol suhan-perdâz-ı ‘aşrum kim dil-i pâkîzeme
Hâlet-i vicdân ile ilhâm-ı hikmetdir gelen
- 10 ‘Ālem-i nūr-ı hağîkatden dem-â-dem tab‘ıma
Feyz-i Hâğ‘la cām-ı ser-şâr-ı şetâretdir gelen
- 11 Şöyle isti‘dâd virmişdir Hudâ vaşf idemem
Gâlibâ tedricle hâl-i kerâmetdir gelen
- 12 Göricek müşğîn niğâb-ı nev-res-i mazmûnumı
Hep zamîr-i nükte-perdâzâna hayretdir gelen
- 13 Āh bu bağt-ı siyâh ile neşâta hasretem
Hâne-i ahzâna dâ‘im ye’s (ü) miñnetdir gelen
- 14 Şimdi nevmîd ile her mûy-ı müjem bir lûledir
Nâvdân-ı dîdeden eşk-i nedâmetdir gelen
- 15 Himmət eyle kalmayam hâk-i mezzellet içre h‘âr
Āşafâ benden du‘âsından ‘inâyetdir gelen
- 16 Ferriyâ taşdı‘ itme eyle âğâz-ı du‘â
Hâke ruğ-sây ol ki hengâm-ı icâbetdir gelen

- 17 Tā bu nüh-tā-yı kıbāb oldukca çetr-i rüzgār
Sāye-bahş-ı devlet olsun tā kıyāmetdir gelen
- 18 ‘Avn u lutf u feyż u tevfiķ-i Hudā ola refiķ
Şāhib-i⁸ dīvāna müjde āsaf-‘izzetdir gelen
Sene 1195

صاحبی دیوانه مژده آصف عزتدر کلن

Medhiye türündeki bu kasidenin başlığındaki “çehre-perdâz-ı sadâret-i uzmâ”, “âsaf-ı zaman” ve metnindeki aynı anlama gelebilecek “çehre-perdâz-ı sadâret” ile “âsaf-ı ahd” sözleri, sadrazâma işaret eder nitelikte kabul edilebilir. Manzumede düşürülen tarihin H. 1195/ M. 1780 olduğu da dikkate alınır, şu tespitte bulunulabilir: On sekiz beyitlik bu kaside, I. Abdülhamid (saltanatı: 1774-1789) dönemi sadrazamlarından Silahtar Seyyid Mehmed Paşa (sadareti: 21 Ağustos 1779-19 Şubat 1781)’nın medhi hususunda, onun dîvanhaneyi teşrifi vesilesiyle kaleme alınmıştır.

Nüşhanın 2^b varağında, bu da Ferrî’nin Dîvânı’nda bulunmayan ikinci bir tarih manzumesi yer almaktadır. Aşağıda yer verilen kıta nazım şekli ile yazılmış bu tarih de, yukarıdaki manzume ile aynı kişi için ve aynı sebeple yazılmış olmalıdır. Bu kanaate ulaşmamıza sebep olan noktaları şöyle ele alabiliriz: Medhiye niteliğini taşımakta olan manzumelerde H. 1195 yılı için tarih düşürülmüştür. Manzumeler, aynı şahıs olan sadrazamı ima ettiği düşünülebilecek sözleri (ikinci manzumede “âsaf-ı ahd” ile “âsaf-ı asr”) ihtiva etmektedir. Birbirinin peşi sıra istinsah edilmişlerdir ve içinde yer aldıkları nüshada başka bir manzume bulunmamaktadır.

⁸ Tarihin tam çıkması için bu tamlamada fazla olarak bir “ى” harfi yazılmıştır.

Nüshada, Ferrî'nin Dîvânı'nda bulunmayan ikinci tarih manzumesi olan kıta: "Her mışra'ı târîh olduğdan mâ'adâ yüz on iki vech ile târîh tarh olunmuşdur. Hîn-i mü'tâla'ada ma'lûmdur." (2^a) şeklindeki bir kayıttan sonra yer almaktadır:

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Bâreka'llâh oldı zînet-yâb o câh-ı refî' 1195
Oldı çün evvel de bir ârâyîş-i hurrem-nigâh 1195
- 2 Geldi bir ehl-i 'aâtâ kim cây-ı dîvân-hânedede 1195
Mîhr-i zîbâ dest-i cûda düşdi bâ-nâm-ı İlâh 1195
- 3 Bûs-ı dest-i kâim içün cây-ı maḥalle gitdi cā 1195
Âşinâsı çıkıcaḫ cāgâhına itdi nigâh 1195
- 4 Nürdur ḫaḫḫā vüçüduñ şübhe yoḫ bu 'âlemi 1195
Geldüñ ol sâ'at münevver eyledüñ mânend-i mâh 1195
- 5 Âşafâ ḫaldım ayakda bir nigâh it dādla 1195
Sâyeñi Ferrî-i miḫnet-yâb ide ârâmgâh 1195
- 6 Mîhr-i pâki zîb-i engüşt ü baña (?) lûc eyleyüp 1195
Buldı vech-i âşaf-ı 'aşr ile 'izzet bezmgâh 1195

بارك الله اولدى زينت ياب او جاه رفيع
اولدى چون اولده بر آرایش محرم⁹ نكاه

⁹ Nüshada "محرم" şeklindedir.

کلدی بر اهل عطا کیم جای دیوان خانه ده
مهر زیبا دست جو ده دوشدی با نام اله

بوس دست کام ایچون جای محله کندی جا
آشناسی چیتیحق جا کاهکه ایتدی نگاه

نوردر حقا وجودک شبهه یوق بو عالمی
کلدک اول ساعت منور ایلدک مانند ماه

آصفا قلدیم آیتده بر نگاه ایت دادله
سایه کی فری محنت یاب ایده آرامگاه

مهر پساکی زیب انکشت و بکا لوج ایلیوب
بولدی وجه آصف عصر ایله عزت بزمکاه

Bu manzumeden hemen önce yer verilen kayıтта yüz on iki tarihin düşürüldüğü belirtilmektedir. Bu tarihlerin yüz adedinin izahı 2^b varağında “Kavâid-i Fi’l-Beyti’l-Evvel” başlığı ile başlayarak, 19^b varağında sona ermektedir. Kıta şeklindeki bu altı beyitlik tarih manzumesinin izahı verilmeyen diğer on iki tarihi, her mısraında bulunmalıdır düşüncesi ile bu mısraların harflerinin değerlerini hesapladığımızda şöyle bir tablo ile karşılaşırız: 1. beyit 1. mısra: 1196, 1. beyit 2. mısra: 1194; 2. beyit 1. mısra: 1202, 2. beyit 2. mısra: 1201; 3. beyit 1. mısra: 1198, 3. beyit 2. mısra: 1204; 4. beyit 1. mısra: 1195, 4. beyit 2. mısra: 1194; 5. beyit 1. mısra: 1204, 5. beyit 2. mısra: 1195¹⁰; 6. beyit 1. mısra: 1195, 6. beyit 2. mısra: 1195.

¹⁰ 5. beytin ikinci mısraında bulunan terkipteki hemze tarihin tam çıkması için, hesaba dahil edilmemiştir.

Görüldüğü üzere, bu tabloda 1195 tarihi dört kez tam olarak çıkmıştır. Diğer tam çıkmayan tarihlerin tamiyelerle eksiltilmesi veya tamamlanması düşünülmüş olmalıdır.

Ayrıca İstanbul Arkeoloji Müzesi Kütüphanesi'nde 1513 numarada gördüğümüz iki tarih manzumesinden ikincisinin de izahlarının Ferrî'nin kendisi tarafından kaleme alındığını şu noktaları göz önünde bulundurarak kabul edebiliriz:

1. Çok fazla tarih veren manzumelerin izahının bizzat müverrihleri tarafından yapıldığı görülmektedir. Meselâ, bir beyitte Sürûrî'nin yirmi iki tarih, Resmî'nin altmış dört tarih, Hasan Hakkî'nin seksen tarih verdikleri ve izahlarının kendileri tarafından yapıldığı dikkati çekmektedir.¹¹

2. Altı beyitlik bir manzumede müverrihin dışında başka bir şahsın tamiyelerleri de kavrayarak yüz tarih düşürüldüğünü tespit etmesi, oldukça zor görünmektedir.

3. Ferrî'nin kendi gazeline şerh kaleme almış olması da,¹² onun kendi tarih manzumesine de izah yazabileceğini akla getirdiği söylenebilir.

Aşağıda verilecek olan yüz tarihin düşürüldüğüne dair izahlar ile ilgili birtakım tespitlerimizi de burada dile getirmek istiyoruz:

¹¹ İsmail Yakıt, *Türk-İslâm Kültüründe Ebced Hesabı ve Tarih Düşürme*, İstanbul 1992, s. 368-374.

¹² Mehmet Kırbıyık, "Ferrî Mehmed'in Bir Gazelinin Şerhine Dair", *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türkiyat Araştırmaları Dergisi* S. 7, Konya 1999, s. 343-346.

Yüz ızahın beyitlere göre dağılımı şöyledir: 1. beyit: 7 ızah, 2. beyit: 10 ızah, 3. beyit: 34 ızah, 4. beyit: 33 ızah, 5. beyit: 9 ızah, 6. beyit: 7 ızah.

1. beytin 3. ve 5. ızahlarında -birtakım kelime farklılıkları da olsa- aynı yol takip edilerek aynı sonuca ulaşılmaktadır:

(Birinci Beyit Üçüncü İzah)

“Ve yine mısra’-ı evvelin menkûtunun âhâdı ve mühmelinin mi’ât ve aşerâtı ve mısra’-ı sânînin mühmelinin mi’âtı alındıkda mısra’-ı sânîde olan bir ta’miye ile bu dahi tamâm târîhdir” (2^b).

I. mısram noktalı harflerinin birler kümesinin toplamı=	14
I. mısram noktasız harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	400
I. mısram noktasız harflerinin onlar kümesinin toplamı=	180
II. mısram noktasız harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	600
Toplam = 1194+1 (ta’miye)=	1195
Sonuç:	1195

(Birinci Beyit Beşinci İzah)

“Ve yine mısra’-ı evvelin menkûtunun âhâdı ve mühmelinin mi’ât ve aşerâtı ve mısra’-ı sânînin mühmelinin mi’âtı alındıkda ta’miye-i mezkûr ile bu dahi târîhdir (3^a).”

I. mısram noktalı harflerinin birler kümesinin toplamı=	14
I. mısram noktasız harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	400
I. mısram noktasız harflerinin onlar kümesinin toplamı=	180
II. mısram noktasız harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	600
Toplam= 1194+1 (ta’miye)=	1195
Sonuç:	1195

İkinci tarih manzumesinde tarihlerin çıkması için, “**hurrem**” kelimesi “حرم” yerine “حرم” şeklinde yazılmıştır. Arapça bir kelime, böyle bir değişiklikte bulunulmaması gerekirdi.

Nüshada verilen yüz adet izah kontrol edildiğinde, yirmi beşinin 1195 tarihini vermediği görülmektedir. Bu husus, müverrihin yanlış hesabından veya tarih manzumesinin aslındaki imlâyâ sadık kalınmamasından meydana gelmiş olabilir.

Tarih düşürme ile ilgili birçok yolun kullanılması ile çok sayıda tarih veren Ferrî'nin altı beyitlik tarih kıtası, “karışık tarihler” grubunda değerlendirilebilir. Bu tür tarihlerin edebiyatımızda örneğinin çok az olması¹³ sebebiyle, bizzat şairi tarafından verilmiş olduğunu düşündüğümüz yüz adet izahının metnini yeni Türk harfleri ile veriyor ve bu izahlardan hareketle hesapladığımız sonuçları sunuyoruz.

Beyt-i Evvel (Birinci Beyit)

(Birinci Beyit Birinci İzah)

“Mısra’-ı evvelin menkûtunun aşerâtı ve mühmelinin mi’âtı ve mısra’-ı sâînînin menkûtunun âhâd ve aşeresi ve mühmelinin mi’âtı alındıkda bu vech ile dahi tamâm târîhdir.” (2^b).

I. mısraın noktalı harflerinin onlar kümesinin toplamı =	170
I. mısraın noktasız harflerinin yüzler kümesinin toplamı =	400
II. mısraın noktalı harflerinin birler kümesinin toplamı =	5
II. mısraın noktalı harflerinden on rakamlarının toplamı =	20
II. mısraın noktasız harflerinin yüzler kümesinin toplamı =	600
Sonuç:	1195

¹³ Turgut Karabey, *a.g.e.*, s.271.

(Birinci Beyit İkinci İzah)

“Ve yine mısra’-ı evvelin menkûtunun âhâdından mâadâsı ve mısra’-ı sânînin mühmelinin mi’âtı ve menkûtunun âhâd ve aşeresi alındıkda bu dahi tamâm târîhdir.” (2^b).

I. mısraın noktalı harflerinin birler kümesi hariç diğer kümelerin toplamı=	570
II. mısraın noktasız harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	600
II. mısraın noktalı harflerinin birler kümesinin toplamı=	5
II. mısraın noktalı harflerinden on rakamlarının toplamı=	20
Sonuç:	1195

(Birinci Beyit Üçüncü İzah)

“Ve yine mısra’-ı evvelin menkûtunun âhâdı ve mühmelinin mi’ât ve aşerâtı ve mısra’-ı sânînin mühmelinin mi’âtı alındıkda mısra’-ı sânînde olan bir ta’miye ile bu dahi tamâm târîhdir” (2^b).

I. mısraın noktalı harflerinin birler kümesinin toplamı=	14
I. mısraın noktasız harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	400
I. mısraın noktasız harflerinin onlar kümesinin toplamı=	180
II. mısraın noktasız harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	600
Toplam = 1194+1 (ta’miye)=	1195
Sonuç:	1195

(Birinci Beyit Dördüncü İzah)

“Ve yine mısra’-ı evvelin menkûtunun (2^b) cümlesi ve mühmelinin aşerât ve âhâdı ve mısra’-ı sânînin menkûtunun âhâd ve aşeresinden mâadâsı alındıkda ta’miye-i mezkûr ile bu dahi tamâm târîhdir (3^a).”

I. mısraın noktalı harflerinin tamâmının toplamı:	584
I. mısraın noktasız harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	180
I. mısraın noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	32

II. mısram noktalı harflerinin birler kümesi ve 10 rakamları hariç tamamının toplamı:	400
Toplam=1196+1 (ta'miye)=	1197
Sonuç:	1197 (?)

(Birinci Beyit Beşinci İzah)

“Ve yine mısra’-ı evvelin menkûtunun âhâdı ve mühmelinin mi’ât ve aşerâtı ve mısra’-ı sâîninin mühmelinin mi’âtı alındıkda ta’miye-i mezkûr ile bu dahi târîhdır (3^a).”

I. mısram noktalı harflerinin birler kümesinin toplamı=	14
I. mısram noktasız harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	400
I. mısram noktasız harflerinin onlar kümesinin toplamı=	180
II. mısram noktasız harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	600
Toplam= 1194+1 (ta'miye)=	1195
Sonuç:	1195

(Birinci Beyit Altıncı İzah)

“ Ve yine mısra’-ı evvelin menkûtunun aşere ve âhâdı ve mısra’-ı sâîninin menkûtunun âhâdından mâadâsı ve mühmelinin mi’ât ve aşerâtı alındıkda ta’miye-i mezkûr ile tamâm târîhdır (3^a).”

I. mısram noktalı harflerinin 10 rakamlarının tamamının toplamı=	40
I. mısram noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	14
II. mısram noktasız harflerinin birler kümesi hariç toplamı=	420
II. mısram noktasız harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	600
II. mısram noktasız harflerinin onlar kümesinin toplamı=	120
Toplam = 1194+1 (ta'miye)=	1195
Sonuç:	1195

(Birinci Beyit Yedinci İzah)

“Ve yine mısra’-ı evvelin menkûtunun aşeresinden mâadâsı ve mühmelinin aşerât ve mi’âtı ve mısra’-ı sâîninin menkûtunun aşeresi ve mühmelinin âhâdı alındıkda ta’miye-i mezkûr ve beyt-i

sânîde mezbûr beytin mısra'-ı sânisine olan ta'miye alınup iki ta'miye ile bu dahi târîhdir.”

I. mısraın noktalı harflerinin 10 rakamları hariç tamamının toplamı=	544
I. mısraın noktasız harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	180
I. mısraın noktasız harflerinin yüzler kümesinin tamamının toplamı=	400
II. mısraın noktalı harflerinin 10 rakamlarının tamamının toplamı=	20
II. mısraın noktasız harflerinin birler kümesinin toplamı=	49
Toplam = 1193+2 (ta'miye)=	1195
Sonuç:	1195

Beyt-i Sâni (İkinci Beyit)

(İkinci Beyit Birinci İzah)

“Mısra'-ı evvelin menkûtunun cümlesi ve mısra'-ı sâniinin mühmelinin cümlesi ve menkûtunun âhâd ve aşeresi alındıkda mısra'-ı sâniinde bâ (3^a) ta'miyesiyle iki düşüp ve mısra'-ı evvelde geldi bir ta'miyesiyle bir gelüp bir ta'miye ile bu dahi tamâm târîhdir. (3^b)”

I. mısraın noktalı harflerinin tamamının toplamı=	745
II. mısraın noktasız harflerinin tamamının toplamı=	417
II. mısraın noktalı harflerinin birler kümesinin toplamı=	14
II. mısraın noktalı harflerinden on rakamlarının toplamı=	20
Toplam= 1196-1 (ta'miye)=	1195
Sonuç:	1195

(İkinci Beyit İkinci İzah)

“Ve yine mısra'-ı evvelin menkûtunun âhâd ve aşerâtı ve mühmelinin dahi âhâd ve aşerâtı ve mısra'-ı sâniinin menkûtunun cümlesi alındıkda mısra'-ı evvelde geldi bir lafzı ve kâfiye-i mısra'da 'de'¹⁴ lafzı gelüp ve mısra'-ı sâniinde düşdi bâ lafzıyla iki düşüp dokuz ta'miye ile bu dahi târîhdir.” (3^b)

¹⁴ Türkçedeki hâl eki “-de” ile Farsça on sayısı anlamındaki “deh” kelimesinin yazılışının aynı olması sebebiyle, ta'miye yapılmıştır.

I. mısram noktalı harflerinin birler kümesinin toplamı=	5
I. mısram noktalı harflerinin onlar kümesinin toplamı=	140
I. mısram noktasız harflerinin birler kümesinin toplamı=	47
I. mısram noktasız harflerinin onlar kümesinin toplamı=	210
II. mısram noktalı harflerinin tamamının toplamı=	784
Toplam= 1186+ 9 (ta'miye)=	1195
Sonuç:	1195

(İkinci Beyit Üçüncü İzah)

“Ve yine mısra'-ı evvelin menkûtunun âhâd ve aşeresi ve mühmelinin mi'âtı ve mısra'-ı sânînin dahi mühmelinin mi'âtı ve menkûtunun âhâd ve aşeresinden mâadâsı alındıkda bilâ-ta'miye tamâm târîhdir.” (3^b)

I. mısram noktalı harflerinin birler kümesinin toplamı=	5
I. mısram noktalı harflerinin 10 rakamlarının toplamı=	40
I. mısram noktasız harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	200
II. mısram noktasız harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	200
II. mısram noktalı harflerinin birler kümesi ve 10 rakamları hariç toplamı=	750
Sonuç:	1195

(İkinci Beyit Dördüncü İzah)

“Ve yine mısra'-ı evvelin menkûtunun cümlesi ve mühmelinin mi'âtı ve mısra'-ı sânînin menkûtunun mi'âtı ve aşere ve âhâdından mâadâsı ve mühmelinin mi'âtı alındıkda bu dahi bilâ-ta'miye tamâm târîhdir.” (3^b)

I. mısram noktalı harflerinin tamamının toplamı=	745
I. mısram noktasız harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	200
II. mısram noktalı harflerinin yüzler kümesi, 10 rakamları ve birler kümesinin toplamı=	50
II. mısram noktasız harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	200
Sonuç:	1195

(İkinci Beyit Beşinci İzah)

“Ve yine mısra'-ı evvelin ve sâînin mühmelinin cümlesi ve beyt-i evvelin mısra'-ı evvelinin mühmelinin aşerâtı ve mısra'-ı sâîsinin menkûtunun âhâd ve aşerâtı ve beyt-i sâînin (3^b) mısra'-ı sâîsinin menkûtunun âhâdî alındıkda beyt-i evvelde ve beyt-i sâîde olan iki ta'miye ile bu dahi tamâm târîhdir.” (4^a)

I. mısra'ın noktasız harflerinin tamamının toplamı=	457
II. mısra'ın noktasız harflerinin tamamının toplamı=	417
I. beytin I. mısraının noktasız harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	180
I. beytin II. mısraının noktalı harflerinin birler ve onlar kümesinin tamamının toplamı=	125
II. mısraın noktalı harflerinin birler kümesinin toplamı=	14
Toplam= 1193+2 (ta'miye)=	1195
Sonuç:	1195

(İkinci Beyit Altıncı İzah)

“Ve yine beyt-i evvelin mısra'-ı evvelinin ve mısra'-ı sâîsinin mühmellerinin mi'âtı ve beyt-i sâînin mısra'-ı evvelinin menkûtunun âhâd ve aşerâtı ve mısra'-ı sâîsinin menkûtunun mi'ât ve aşere ve âhâdından mâadâsı alındıkda bu dahi bilâ-ta'miye tamâm târîhdir.” (4^a)

I. beytin I. mısraının noktasız harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	400
I. beytin II. mısraının noktasız harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	600
II. beytin I. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	5
II. beytin I. mısraının noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	140
II. beytin I. mısraının noktalı harflerinin yüzler kümesi, 10 rakamları ve birler kümesi hariç toplamı=	50
Sonuç:	1195

(İkinci Beyit Yedinci İzah)

“Ve yine beyt-i evvelin mısra'-ı evvelinin menkûtunun mi'âtı ve beyt-i sâni'nin mısra'-ı evvelinin menkûtunun âhâd ve aşereleri ve mısra'-ı sâni'sinin menkûtunun âhâd ve aşeresinden mâadâsı alındıkda bu dahi bilâ-ta'miye tamâm târîhdir.” (4^a)

I. beytin I. mısraının noktalı harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	400
II. beytin I. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	5
II. beytin I. mısraının noktalı harflerinin 10 rakamlarının tamamının toplamı=	40
II. beytin II. mısraının noktalı harflerinin birler kümesi ve 10 rakamları hariç tamamının toplamı=	750
Sonuç:	1195

(İkinci Beyit Sekizinci İzah)

“Ve yine beyt-i evvelin mısra'-ı sâni'sinin menkûtunun cümlesi ve beyt-i sâni'nin mısra'-ı sâni'sinin menkûtunun mi'ât ve aşerâtı alındıkda bu dahi bilâ-ta'miye tamâm târîhdir.” (4^a)

I. beytin II. mısraının noktalı harflerinin tamamının toplamı=	425
II. beytin II. mısraının noktalı harflerinin yüzler kümesinin tamamının toplamı=	700
II. beytin II. mısraının noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	70
Sonuç:	1195

(İkinci Beyit Dokuzuncu İzah)

“Ve yine beyt-i evvelin mısra'-ı evvelinin menkûtunun mi'ât ve aşerâtı ve mısra'-ı sâni'sinin mühmelinin aşerâtı ve menkûtunun âhâd ve aşeresi (4^a) ve beyt-i sâni'nin mısra'-ı evvelinin ve mısra'-ı sâni'sinin mühmellerinin mi'âtı ve menkûtlarının âhâd ve aşereleri

alındıkda beyt-i sâînde olan bir ta'miye ile bu dahi tamâm târîhdir.”
(4^b)

I. beytin I. mısraının noktalı harflerinin yüzler kümesinin tamamının toplamı=	400
I. beytin I. mısraının noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	170
I. beytin II.mısraının noktasız harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	120
I. beytin II.mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	5
I. beytin II.mısraının noktalı harflerinin10 rakamlarının tamamının toplamı=	20
II. beytin I. mısraının noktasız harflerinin yüzler kümesinin tamamının toplamı=	200
II. beytin II. mısraının noktasız harflerinin yüzler kümesinin tamamının toplamı=	200
II. beytin I. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	5
II. beytin I. mısraının noktalı harflerinin 10 rakamlarının tamamının toplamı=	40
II. beytin II. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	14
II. beytin II. mısraının noktalı harflerinin 10 rakamlarının tamamının toplamı=	20
Toplam= 1194+1 (ta'miye)=	1195
Sonuç:	1195

(İkinci Beyit Onuncu İzah)

“Ve yine beyt-i evvelin ve beyt-i sâînin cem'an mühmellerinin âhâd ve aşerâtı ve cümlesinin menkûtunun mi'ât ve aşere ve âhâdından mâadâsı alındıkda beyt-i sâînde düşdi bâ ve beyt-i sâlisde gitdi câ ta'miyeleriyle altı gidüp ve geldi bir lafzıyla bir gelüp beş ta'miye ile bu dahi tamâm târîhdir.” (4^b)

I. beytin noktasız harflerinin birler kümelerinin tamamının toplamı=	81
I. beytin noktasız harflerinin onlar kümelerinin tamamının toplamı=	300
II. beytin noktasız harflerinin birler kümelerinin tamamının toplamı=	94

II. beytin noktasız harflerinin onlar kümelerinin tamamının toplamı=	380
I. beytin noktalı harflerinin yüzler kümesi, 10 rakamları ve birler kümesi hariç toplamı=	230
II. beytin noktalı harflerinin yüzler kümesi, 10 rakamları ve birler kümesi hariç toplamı=	150
Toplam: 1235+5 (ta'miye)=	1140
Sonuç:	1140 (?)

Beyt-i Sâlis (Üçüncü Beyit) (Üçüncü Beyit Birinci İzah)

“Mısra'-ı evvelin mühmelinin âhâdı ve menkûtunun aşerâtı ve mısra'-ı sâîninin menkûtunun cümlesi ve mühmelinin âhâdı alınıp mısra'-ı evvelde gitdi câ ve beyt-i sâñde düşdi bâ altı düşüp bu dahi tamâm târîhdir” (4^b)

I. mısra'ın noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	37
I. mısra'ın noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	80
II. mısra'ın noktalı harflerinin tamamının toplamı=	1059
II. mısra'ın noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	25
Toplam= 1201-6 (ta'miye)=	1195
Sonuç:	1195

(Üçüncü Beyit İkinci İzah)

“Ve yine mısra'-ı evvelin menkûtunun mi'âtı ve mühmelinin aşerâtı ve mısra'-ı sâîninin menkûtunun âhâdı ve mühmelinin aşerâtı alındıkda mısra'-ı evvelde gitdi câ lafzıyla dört (4^b) düşüp bu dahi târîhdir” (5^a)

I. mısra'ın noktalı harflerinin yüzler kümesinin tamamının toplamı=	800
I. mısra'ın noktasız harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	270
II. mısra'ın noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	9
I. mısra'ın noktasız harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	120
Toplam= 1199-4 (ta'miye)=	1195
Sonuç:	1195

(Üçüncü Beyit Üçüncü İzah)

“Ve yine mısra'-ı evvelin mühmelinin aşerâtı ve mısra'-ı sâînînin menkûtunun mi'âtı ve mühmelinin âhâdı alındıkda bu dahi bilâ-ta'miye tamâm târîhdir.” (5^a)

I. mısra'ın noktasız harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	270
II. mısra'ın noktalı harflerinin yüzler kümesinin tamamının toplamı=	900
II. mısra'ın noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	25
Sonuç:	1195

(Üçüncü Beyit Dördüncü İzah)

“Ve yine beyt-i sâînînin mısra'-ı evvelinin menkûtunun aşere ve mi'âtından mâadâsı ve mısra'-ı sâînîsinin menkûtunun aşere ve âhâdından mâadâsı ve beyt-i sâlisin mısra'-ı evvelinin mühmelinin aşerâtı ve mısra'-ı sâînîsinin menkûtunun aşereleri ve mühmelinin âhâdı alındıkda beyt-i râbi'de şübhe yok ta'miyesiyle beş düşüp bu dahi tamâm târîhdir.” (5^a)

II. beytin I. mısramın noktalı harflerinin 10 rakamları ve yüzler kümesinin tamamı hariç toplamı=	105
II. beytin II. mısramın noktalı harflerinin 10 rakamları ve birler kümesinin tamamı hariç toplamı=	750
III. beytin I. mısramın noktasız harflerinin onlar kümesinin tamamı=	270
III. beytin II. mısramın noktalı harflerinin 10 rakamlarının tamamının toplamı=	50
III. beytin II. mısramın noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	25
Toplam=1200-5 (ta'miye)=	1195
Sonuç:	1195

(Üçüncü Beyit Beşinci İzah)

“Ve yine beyt-i sâînînin mısra'-ı evvelinin mühmelinin mi'âtı ve mısra'-ı sâînîsinin menkûtunun mi'ât ve aşere ve âhâdından mâadâsı

ve beyt-i sâlisin mısra'-ı evvelinin menkûtunun mi'âtı ve mısra'-ı sânisinin menkûtunun aşerâtı alındıkda bu dahi şübhesüz ta'miyesiyle tamâm târîhdir." (5^a)

II. beytin I. mısraının noktasız harflerinin yüzler kümesinin tamamının toplamı=	200
II. beytin II. mısraının noktalı harflerinin yüzler kümesi, 10 rakamları ve birler kümesi hariç toplamı=	50
III. beytin I. mısraının noktalı harflerinin yüzler kümesinin tamamının toplamı=	800
III. beytin II. mısraının noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	150
Toplam=1200-5 (ta'miye)=	1195
Sonuç:	1195

(Üçüncü Beyit Altıncı İzah)

"Ve yine beyt-i sânisinin mısra'-ı evvelinin menkûtunun (5^a) cümlesi ve mısra'-ı sânisinin mühmelinin mi'âtı ve beyt-i sâlisin mısra'-ı evvelinin menkûtunun aşerâtı ve mısra'-ı sânisinin mühmelinin aşerâtı ve menkûtunun aşeresi alındıkda bu dahi bilâ-ta'miye tamâm târîhdir." (5^b)

II. beytin I. mısraının noktalı harflerinin tamamının toplamı=	745
II. beytin II. mısraının noktasız harflerinin yüzler kümesinin tamamının toplamı=	200
III. beytin I. mısraının noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	80
III. beytin II. mısraının noktasız harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	120
III. beytin II. mısraının noktalı harflerinin 10 rakamlarının tamamının toplamı=	50
Sonuç:	1195

(Üçüncü Beyit Yedinci İzah)

“Ve yine beyt-i sâînin mısra'-ı evvelinin mühmelinin cümlesi ve menkûtunun âhâdı ve mısra'-ı sâîsinin dahi mühmelinin cümlesi ve beyt-i sâîsin dahi mısra'-ı evvelinin mühmelinin cümlesi ve mısra'-ı sâîsinin menkûtunun âhâdı alındıkda bu dahi bilâ-ta'miye tamâm târîhdir.” (5^b)

II. beytin I. mısraının noktasız harflerinin tamamının toplamı=	457
II. beytin I. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	5
II. beytin II. mısraının noktasız harflerinin tamamının toplamı=	417
III. beytin I. mısraının noktasız harflerinin tamamının toplamı=	307
III. beytin II. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	9
Sonuç:	1195

(Üçüncü Beyit Sekizinci İzah)

“Ve yine beyt-i sâînin mısra'-ı evvelinin menkûtunun aşerâti ve mısra'-ı sâîsinin menkûtunun cümlesi ve beyt-i sâîsin mısra'-ı evvelinin mühmelinin aşerâti alındıkda beyt-i sâînde geldi bir lafzıyla bir gelüp bu dahi tamâm târîhdir.” (5^b)

II. beytin I. mısraının noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	140
II. beytin II. mısraının noktalı harflerinin tamamının toplamı=	784
III. beytin I. mısraının noktasız harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	270
Toplam: 1194+1 (ta'miye)=	1195
Sonuç:	1195

(Üçüncü Beyit Dokuzuncu İzah)

“Ve yine beyt-i sâînin mısra'-ı evvelinin menkûtunun aşeresi ve mühmelinin âhâdı ve mısra'-ı sâîsinin menkûtunun aşeresi ve

beyt-i sâlisin dahi mısra'-ı evvelinin menkûtunun aşeresi ve mısra'-ı (5^b) sânisinin menkûtunun cümlesi alındıkda beyt-i sânde geldi bir lafzıyla bir gelüp bu dahi tamâm târîhdir.” (6^a)

II. beytin I. mısraının noktalı harflerinin 10 rakamlarının tamamının toplamı=	40
II. beytin I. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	47
II. beytin II. mısraının noktalı harflerinin 10 rakamlarının tamamının toplamı=	20
III. beytin I. mısraının noktalı harflerinin 10 rakamlarının tamamının toplamı=	30
III. beytin II. mısraının noktalı harflerinin tamamının toplamı=	1059
Toplam=1196+1 (ta'miye)=	1197
Sonuç:	1197(?)

(Üçüncü Beyit Onuncu İzah)

“Ve yine beyt-i sâninin mısra'-ı evvelinin mühmelinin mi'âtı ve menkûtunun aşere ve mi'âtından mâadâsı ve mısra'-ı sânisinin mühmelinin âhâdı ve beyt-i sâlisin mısra'-ı evvelinin menkûtunun cümlesi ve mısra'-ı sânisinin mühmelinin âhâdı alındıkda beyt-i evvelde ve beyt-i sânde olan iki ta'miye ile bu dahi tamâm târîhdir.” (6^a)

II. beytin I. mısraının noktasız harflerinin yüzler kümesinin toplamı=200	
II. beytin I. mısraının noktalı harflerinin yüzler kümesi ve 10 rakamları hariç tamamının toplamı=	105
II. beytin II. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	47
III. beytin I. mısraının noktalı harflerinin tamamının toplamı=	891
III. beytin II. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	25
Toplam=1268+2 (ta'miye)=	1270
Sonuç:	1270 (?)

(Üçüncü Beyit On Birinci İzah)

“Ve yine beyt-i sâînin mısra'-ı evvelinin mühmelinin mi'âtı ve menkûtunun aşeresi ve mısra'-ı sâîsinin menkûtunun aşeresinden mâadâsı ve beyt-i sâîsin mısra'-ı evvelinin menkûtunun âhâd ve aşerâtı ve mısra'-ı sâîsinin menkûtunun mi'ât ve aşere ve âhâdından mâadâsı alındıkda bu dahi bilâ-ta'miye tamâm târîhdir.” (6^a)

II. beytin I. mısraının noktasız harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	200
II. beytin I. mısraının noktalı harflerinin 10 rakamlarının tamamının toplamı=	40
II. beytin II. mısraının noktalı harflerinin 10 rakamları hariç tamamının toplamı=	764
III. beytin I. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	11
III. beytin I. mısraının noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	80
III. beytin II. mısraının noktalı harflerinin yüzler kümesi, 10 rakamlarının toplamı ve birler kümesinin tamamı hariç toplamı=	100
Sonuç:	1195

(Üçüncü Beyit On İkinci İzah)

“Ve yine beyt-i sâînin mısra'-ı evvelinin menkûtunun mi'ât ve aşere ve âhâdından mâadâsı mısra'-ı sâîsinin mühmelinin mi'âtı ve beyt-i sâîsin mısra'-ı evvelinin menkûtunun (6^a) mi'ât ve âhâdı ve mısra'-ı sâîsinin mühmelinin âhâdı ve menkûtunun âhâd ve aşeresi alındıkda bu dahi bilâ-ta'miye tamâm târîhdir.” (6^b)

II. beytin I. mısraının noktalı harflerinin yüzler kümesi, 10 rakamları ve birler kümesi hariç tamamının toplamı=	100
II. beytin II. mısraının noktasız harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	200
III. beytin I. mısraının noktalı harflerinin yüzler kümesinin tamamının toplamı=	800
III. beytin I. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	11

III. beytin II. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	25
III. beytin II. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	9
III. beytin II. mısraının noktalı harflerinin 10 rakamlarının tamamının toplamı=	50
Sonuç:	1195

(Üçüncü Beyit On Üçüncü İzah)

“Ve yine beyt-i sâînin mısra'-ı evvelinin mühmelinin mi'âtı ve menkûtunun cümlesi ve beyt-i sâîsin mısra'-ı sâîsinin mühmelinin aşerât ve âhâdı ve menkûtunun aşere ve mi'âtından mâadâsı alındıkda mısra'-ı evvelde gitdi câ ta'miyesiyle dört gidüp bu dahi tamâm târîhdir.” (6^b)

II. beytin I. mısraının noktasız harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	200
II. beytin I. mısraının noktalı harflerinin tamamının toplamı=	745
III. beytin II. mısraının noktasız harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	120
III. beytin II. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	25
III. beytin II. mısraının noktalı harflerinin 10 rakamları ve yüzler kümesi hariç tamamının toplamı=	109
Toplam=1199-4 (ta'miye)=	1195
Sonuç:	1195

(Üçüncü Beyit On Dördüncü İzah)

“Ve yine beyt-i sâînin mısra'-ı sâîsinin menkûtunun cümlesi ve beyt-i sâîsin mısra'-ı evvelinin menkûtunun mi'âtından mâadâsı ve mühmelinin mi'ât ve âhâdından mâadâsı ve mısra'-ı sâîsinin mühmelinin âhâdı alındıkda beyt-i evvelde geldi bir lafzıyla bir gelüp ve beyt-i sâînde düşdi bâ lafzıyla iki düşüp bir ta'miye ile bu dahi tamâm târîhdir.” (6^b)

II. beytin II. mısraının noktalı harflerinin tamamının toplamı=	784
III. beytin I. mısraının noktalı harflerinin yüzler kümesi hariç tamamının toplamı=	91
III. beytin I. mısraının noktasız harflerinin yüzler ve birler kümesi hariç tamamının toplamı=	270
III. beytin II. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	25
Toplam=1170+1 (ta'miye)=	1171
Sonuç:	1171(?)

(Üçüncü Beyit On Beşinci İzah)

“Ve yine beyt-i sâninin mısra'-ı evvelinin mühmelinin cümlesi ve mısra'-ı sânsinin dahi mühmelinin cümlesi ve menkûtunun âhâdı ve beyt-i sâlisin mısra'-ı evvelinin mühmelinin (6^b) aşerâtı ve menkûtunun âhâdı ve mısra'-ı sânsinin mühmelinin âhâdı alındıkda beyt-i sânde geldi bir ta'miyesiyle bu dahi tamâm târîhdir.” (7^a)

II. beytin I. mısraının noktasız harflerinin tamamının toplamı=	457
II. beytin II. mısraının noktasız harflerinin tamamının toplamı=	417
II. beytin II. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	14
III. beytin I. mısraının noktasız harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	270
III. beytin I. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	11
III. beytin II. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	25
Toplam= 1194+1 (ta'miye)=	1195
Sonuç:	1195

(Üçüncü Beyit On Altıncı İzah)

“Ve yine beyt-i sâninin mısra'-ı evvelinin menkûtunun mi'ât ve aşerâtı ve mısra'-ı sânsinin mühmelinin mi'âtı ve menkûtunun aşerâtı ve beyt-i sâlisin mısra'-ı evvelinin menkûtunun âhâdı ve mısra'-ı sânsinin mühmelinin aşerât ve âhâdı alındıkda düşdi bâ

lafzıyla iki düşüp geldi bir lafzıyla bir gelüp bu dahi tamâm târîhdir.”
(7^a)

II. beytin I. mısraının noktalı harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	600
II. beytin I. mısraının noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	140
II. beytin II. mısraının noktasız harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	200
II. beytin II. mısraının noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	70
III. beytin I. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	11
III. beytin II. mısraının noktasız harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	120
III. beytin II. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	25
Toplam= 1166-2 (ta'miye)=	1164
Sonuç:	1164(?)

(Üçüncü Beyit On Yedinci İzah)

Ve yine beyt-i sâînînin mısra'-ı evvelinin menkûtunun âhâdı ve beyt-i sâlisin mısra'-ı evvelinin menkûtunun âhâdı ve mısra'-ı sâînîsinin menkûtunun cümlesi ve mühmelinin aşerâtı alındıkda bu dahi bilâ-ta'miye tamâm târîhdir.” (7^a)

II. beytin I. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	5
III. beytin I. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	11
III. beytin II. mısraının noktalı harflerinin tamamının toplamı=	1059
III. beytin II. mısraının noktasız harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	120
Sonuç:	1195

(Üçüncü Beyit On Sekizinci İzah)

“Ve yine beyt-i sâînînin mısra'-ı sâînîsinin menkûtunun cümlesi ve mısra'-ı evvelinin mühmelinin mi'âtı ve menkûtunun aşerât

ve âhâdı ve beyt-i sâlisin mısra'-ı evvelinin mühmelinin âhâdı ve menkûtunun aşeresi (7^a) alındıkda beyt-i sânde düşdi bâ lafzıyla iki düşüp geldi bir lafzıyla bir gelüp bu dahi tamâm târîhdir.” (7^b)

II. beytin II. mısraının noktalı harflerinin tamamının toplamı=	784
II. beytin I. mısraının noktasız harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	200
II. beytin I. mısraının noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	140
II. beytin I. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	5
III. beytin I. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	37
III. beytin I. mısraının noktalı harflerinin 10 rakamlarının tamamının toplamı=	30
Toplam=1196+1 (ta'miye)=	1195
Sonuç:	1195

(Üçüncü Beyit On Dokuzuncu İzah)

“Ve yine beyt-i evvelin mısra'-ı evvelinin menkûtunun cümlesi ve mısra'-ı sânsinin menkûtunun aşerâtı ve beyt-i sânsinin mısra'-ı evvelinin ve mısra'-ı sânsinin menkûtunun âhâd ve aşerâtı ve beyt-i sâlisin mısra'-ı evvelinin menkûtunun âhâd ve aşerâtı ve mısra'-ı sânsinin menkûtunun aşere ve âhâdı ve mühmelinin aşerâtı alındıkda beyt-i sânde geldi bir lafzıyla bir gelüp ve beyt-i evvelde oldı bir lafzıyla dahi bir gelüp iki ta'miye ile bu dahi tamâm târîhdir.” (7^b)

I. beytin I. mısraının noktalı harflerinin tamamının toplamı=	584
I. beytin II. mısraının noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	120
II. beytin I. mısraının noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	140
II. beytin I. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	5
II. beytin II. mısraının noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	70
II. beytin II. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	14

III. beytin I. mısraının noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	80
III. beytin I. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	11
III. beytin II. mısraının noktalı harflerinin 10 rakamlarının tamamının toplamı=	50
III. beytin II. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	9
III. beytin II. mısraının noktasız harflerinin onlar kümesinin tamamının Toplamı= 120 Toplam= 1203+2 (ta'miye)=	1205
Sonuç:	1205 (?)

(Üçüncü Beyit Yirminci İzah)

“Ve yine beyt-i evvelin mısra'-ı evvelinin menkûtunun cümlesi ve mısra'-ı sânişinin menkûtunun âhâd ve aşerâtı ve beyt-i sânişinin mısra'-ı evvelinin ve mısra'-ı sânişinin menkûtunun aşerâtı ve beyt-i sâlisin mısra'-ı evvelinin menkûtunun âhâd ve aşerâtı ve mühmelinin âhâdı ve mısra'-ı sânişinin menkûtunun aşerâtı alındıkda (7^b) düşdi bâ lafzıyla iki düşüp bu dahi tamâm târîhdir.” (8^a)

I. beytin I. mısraının noktalı harflerinin tamamının toplamı=	584
I. beytin II. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	5
I. beytin II. mısraının noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	120
II. beytin I. mısraının noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	140
II. beytin II. mısraının noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	70
III. beytin I. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	11
III. beytin I. mısraının noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	80
III. beytin I. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	37
III. beytin II. mısraının noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	150

Toplam= 1197-2 (ta'miye)= **1195**
Sonuç: **1195**

(Üçüncü Beyit Yirmi Birinci İzah)

“Ve yine beyt-i evvelin mısra'-ı evvelinin menkûtunun âhâd ve aşerâtı ve mısra'-ı sânisinin menkûtunun cümlesi ve beyt-i sâninin mısra'-ı evvelinin ve mısra'-ı sânisinin menkûtunun aşerât ve âhâdı ve beyt-i sâlisin mısra'-ı evvelinin dahi menkûtunun âhâd ve aşerâtı ve mısra'-ı sânisinin mühmelinin aşerâtı ve menkûtunun dahi aşerâtı alındıkda beyt-i sâlisde gitdi câ lafzıyla dört düşüp bu dahi tamâm târîhdir.” (8^a)

I. beytin I. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	14
I. beytin I. mısraının noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	170
I. beytin II. mısraının noktalı harflerinin tamamının toplamı=	425
II. beytin I. mısraının noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	140
II. beytin II. mısraının noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	70
II. beytin I. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	5
II. beytin II. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	14
III. beytin I. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	11
III. beytin I. mısraının noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	80
III. beytin II. mısraının noktasız harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	120
III. beytin II. mısraının noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	150
Toplam= 1199-4 (ta'miye)=	1195
Sonuç:	1195

(Üçüncü Beyit Yirmi İkinci İzah)

“Ve yine beyt-i evvelin mısra'-ı evvelinin menkûtunun âhâd ve aşerâtı ve mısra'-ı sânisinin dahi menkûtunun âhâd ve aşerâtı ve beyt-i sânisinin mısra'-ı evvelinin menkûtunun cümlesi ve mısra'-ı sânisinin menkûtunun âhâd ve aşerâtı ve beyt-i sâlisin mısra'-ı evvelinin menkûtunun aşeresi ve mısra'-ı sânisinin mühmelinin âhâdı alındıkda beyt-i evvelde ve beyt-i sânde olan iki ta'miye ile bu dahi tamâm târîhdir.” (8^a)

I. beytin I. mısramın noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	14
I. beytin I. mısramın noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	170
I. beytin II. mısramın noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	5
I. beytin II. mısramın noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	120
II. beytin I. mısramın noktalı harflerinin tamamının toplamı=	745
II. beytin II. mısramın noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	14
II. beytin II. mısramın noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	70
III. beytin I. mısramın noktalı harflerinin 10 rakamlarının tamamının toplamı=	30
III. beytin II. mısramın noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	25
Toplam= 1193+2 (ta'miye)=	1195
Sonuç:	1195

(Üçüncü Beyit Yirmi Üçüncü İzah)

“Ve yine beyt-i evvelin mısra'-ı evvelinin mühmelinin mi'âtı ve beyt-i sânisinin mısra'-ı sânisinin menkûtunun cümlesi ve beyt-i sâlisin mısra'-ı evvelinin menkûtunun âhâdı ve mısra'-ı sânisinin menkûtunun aşeresi alındıkda bu dahi tamâm târîhdir” (8^b)

I. beytin I. mısraının noktasız harflerinin yüzler kümesinin tamamının toplamı=	400
II. beytin II. mısraının noktalı harflerinin tamamının toplamı=	784
III. beytin I. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	11
III. beytin II. mısraının noktalı harflerinin 10 rakamlarının tamamının toplamı=	50 ¹⁵
Toplam=	1245
Sonuç:	1245 (?)

(Üçüncü Beyit Yirmi Dördüncü İzah)

“Ve yine beyt-i evvelin mısra'-ı sânişinin menkûtunun âhâdı ve beyt-i sânişinin mısra'-ı evvelinin mühmelinin mi'âtı ve mısra'-ı sânişinin menkûtunun aşerât ve âhâdı ve beyt-i sâlisin mısra'-ı evvelinin mühmelinin aşerâtı ve menkûtunun mi'ât ve aşere ve âhâdından mâadâsı ve mısra'-ı sânişinin mühmelinin âhâdları alındıkda bu dahi bilâ-ta'miye tamâm târîhdir.” (8^b)

I. beytin II. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	5
II. beytin I. mısraının noktasız harflerinin yüzler kümesinin=	200
II. beytin II. mısraının noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	70
II. beytin II. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	14
III. beytin I. mısraının noktasız harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	270
III. beytin I. mısraının noktalı harflerinin yüzler kümesi, 10 rakamları ve birler kümesi hariç toplamı=	50
III. beytin II. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	25
Toplam=	634
Sonuç:	634 (?)

¹⁵ III. beytin II. mısraının noktalı harflerinin 10 rakamlarının tamamının toplamı olan 50'nin tarihin doğru çıkması için dikkate alınmaması gerekir.

(Üçüncü Beyit Yirmi Beşinci İzah)

“Ve yine beyt-i evvelin mısra'-ı evvelinin ve mısra'-ı sâîsinin menkûtunun aşereleri ve beyt-i sâîninin dahi mısra'-ı evvelinin ve sâîsinin menkûtunun aşereleri ve beyt-i sâîsin mısra'-ı evvelinin menkûtunun aşereleri ve mısra'-ı sâîsinin menkûtunun cümlesi alındıkda beyt-i sâînde düşdi bâ lafzıyla iki (8^b) düşüp ve beyt-i sâîside gitdi câ ve çıkıcak câ lafızlarıyla sekiz tarh olunup ve beyt-i râbî'de şübhesüz lafzıyla beş tarh olunup mecmu'ı on beş ve beyt-i evvelde oldı bir lafzıyla bir gelüp on dört ta'miye ile bu dahi tamâm târîhdır.” (9^a)

I. beytin I. mısraının noktalı harflerinin 10 rakamlarının tamamının toplamı=	40
I. beytin II. mısraının noktalı harflerinin 10 rakamlarının tamamının toplamı=	20
II. beytin I. mısraının noktalı harflerinin 10 rakamlarının tamamının toplamı=	40
II. beytin II. mısraının noktalı harflerinin 10 rakamlarının tamamının toplamı=	20
III. beytin I. mısraının noktalı harflerinin 10 rakamlarının tamamının toplamı=	30
II. beytin II. mısraının noktalı harflerinin tamamının toplamı=	1059
Toplam=1209-14 (ta'miye)=	1195
Sonuç:	1195

(Üçüncü Beyit Yirmi Altıncı İzah)

“Ve yine beyt-i evvelin mısra'-ı evvelinin menkûtunun mi'âtı ve mısra'-ı sâîsinin dahi menkûtunun mi'âtı ve beyt-i sâîninin mısra'-ı evvelinin menkûtunun aşerâtı ve mısra'-ı sâîsinin dahi menkûtunun aşerâtı ve beyt-i sâîsin mısra'-ı evvelinin menkûtunun aşerâtı ve mısra'-ı sâîsinin mühmelinin âhâd ve aşerâtı ve menkûtunun âhâd ve aşeresi alındıkda beyt-i sâînde düşdi bâ lafzıyla iki düşüp ve geldi bir lafzıyla bir gelüp bu dahi tamâm târîhdır.” (9^a)

I. beytin I. mısraının noktalı harflerinin yüzler kümesinin tamamının toplamı=	400
I. beytin II. mısraının noktalı harflerinin yüzler kümesinin tamamının toplamı=	300
II. beytin I. mısraının noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	140
II. beytin II. mısraının noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	70
III. beytin I. mısraının noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	80
III. beytin II. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	25
III. beytin II. mısraının noktasız harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	120
III. beytin II. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	9
III. beytin II. mısraının noktalı harflerinin 10 rakamlarının tamamının toplamı=	50
Toplam=1194 +1 (ta'miye)=	1195
Sonuç:	1195

(Üçüncü Beyit Yirmi Yedinci İzah)

“Ve yine beyt-i evvelin mısra'-ı evvelinin menkûtunun aşerâti ve mısra'-ı sâîsinin dahi menkûtunun aşerâti ve beyt-i sâîninin dahi mısra'-ı evvelinin menkûtunun aşerâti ve mısra'-ı sâîsinin (9^a) menkûtunun mi'âti ve beyt-i sâîsin mısra'-ı evvelinin mühmelinin âhâdi ve mısra'-ı sâîsinin mühmelinin âhâdi ve menkûtunun âhâdi alınup beyt-i sâînde düşdi bâ lafzıyla iki düşüp ve beyt-i sâîside gitdi câ lafzıyla dört gidüp altı ta'miye ile bu dahi tamâm târîhdir.” (9^b)

I. beytin I. mısraının noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	170
I. beytin II. mısraının noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	120
II. beytin I. mısraının noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	140

II. beytin II. mısraının noktalı harflerinin yüzler kümesinin tamamının toplamı=	700
III. beytin I. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	37
III. beytin II. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	25
III. beytin II. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	9
Toplam=1201-6 (ta'miye)=	1195
Sonuç:	1195

(Üçüncü Beyit Yirmi Sekizinci İzah)

“Ve yine beyt-i evvelin mısra'-ı evvelinin menkûtunun aşereleri ve mısra'-ı sânisinin menkûtunun âhâd ve aşerâtı ve beyt-i sâninin mısra'-ı evvelinin menkûtunun aşereleri ve mısra'-ı sânisinin dahi menkûtunun aşereleri ve beyt-i sâlisin mısra'-ı evvelinin mühmelinin âhâdı ve menkûtunun âhâd ve aşereleri alındıkda beyt-i sâlisde gitdi câ lafzıyla dört ve çıkıcak câ lafzıyla dört gidüp mecmu'ı sekiz ta'miye ile bu dahi tamâm târîhdir.” (9^b)

I. beytin I. mısraının noktalı harflerinin 10 rakamlarının tamamının toplamı=	40
I. beytin II. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	5
I. beytin II. mısraının noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	120
II. beytin I. mısraının noktalı harflerinin 10 rakamlarının tamamının toplamı=	40
II. beytin II. mısraının noktalı harflerinin 10 rakamlarının tamamının toplamı=	20
III. beytin I. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	37
III. beytin I. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	11
III. beytin I. mısraının noktalı harflerinin 10 rakamlarının tamamının toplamı=	30
Toplam=	303
Sonuç:	303 (?)

(Üçüncü Beyit Yirmi Dokuzuncu İzah)

“Ve yine beyt-i evvelin mısra'-ı evvelinin mühmelinin mi'âtı ve mısra'-ı sânisinin menkûtunun âhâd ve aşere ve mi'âtından mâadâsı ve beyt-i sânisinin mısra'-ı evvelinin ve mısra'-ı sânisinin (9^b) mühmellerinin mi'âtı ve beyt-i sâlisin mısra'-ı evvelinin mühmelinin aşerâtı ve mısra'-ı sânisinin mühmelinin âhâdı alındıkda ve bu dahi bilâ-ta'miye tamâm târîhdir.” (10^a)

I. beytin I. mısraının noktasız harflerinin yüzler kümesinin tamamının toplamı=	400
I. beytin II. mısraın noktalı harflerinin birler kümesi, 10 rakamlarının tamamı ve yüzler kümesi hariç tamamının toplamı=	100
II. beytin I. mısraının noktasız harflerinin yüzler kümesinin tamamının toplamı=	200
II. beytin II. mısraının noktasız harflerinin yüzler kümesinin tamamının toplamı=	200
III. beytin I. mısraının noktasız harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	270
III. beytin II. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	25
Sonuç:	1195

(Üçüncü Beyit Otuzuncu İzah)

“Ve yine beyt-i evvelin mısra'-ı evvelinin ve mısra'-ı sânisinin mühmelinin mi'âtları ve beyt-i sânisinin mısra'-ı evvelinin menkûtunun aşere ve mi'âtından mâadâsı ve mısra'-ı sânisinin menkûtunun aşerâtı ve beyt-i sâlisin mısra'-ı evvelinin menkûtunun âhâdı ve mısra'-ı sânisinin dahi menkûtunun âhâdı alındıkda bu dahi bilâ-ta'miye tamâm târîhdir.” (10^a)

I. beytin I. mısraının noktasız harflerinin yüzler kümesinin tamamının toplamı=	400
I. beytin II. mısraının noktasız harflerinin yüzler kümesinin tamamının toplamı=	600

II. beytin I. mısraın noktalı harflerinin 10 rakamlarının tamamı ve yüzler kümesi hariç tamamının toplamı=	105
II. beytin II. mısraının noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	70
III. beytin I. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	11
III. beytin II. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	9
Sonuç:	1195

(Üçüncü Beyit Otuz Birinci İzah)

“Ve yine beyt-i evvelin mısra'-ı evvelinin menkûtunun âhâdı ve mısra'-ı sâînîsinin mühmelinin aşerât ve mi'âtı ve beyt-i sâînînin mısra'-ı evvelinin ve mısra'-ı sâînîsinin mühmellerinin mi'âtı ve beyt-i sâlisin mısra'-ı evvelinin ve mısra'-ı sâînîsinin mühmellerinin âhâdı alındıkda beyt-i sâînde bâ lafzıyla iki düşüp ve geldi bir lafzıyla bir gelüp bu dahi tamâm târîhdir.” (10^a)

I. beytin I. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	14
I. beytin II. mısraının noktasız harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	120
I. beytin II. mısraının noktasız harflerinin yüzler kümesinin tamamının toplamı=	600
II. beytin I. mısraının noktasız harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	200
II. beytin II. mısraının noktasız harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	200
III. beytin I. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	37
III. beytin II. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	25
Toplam=1196-1 (ta'miye)=	1195
Sonuç:	1195

(Üçüncü Beyit Otuz İkinci İzah)

“Ve yine (10^a) beyt-i evvelin mısra'-ı evvelinin menkûtunun mi'âtı ve mısra'-ı sâînîsinin mühmelinin mi'âtı ve beyt-i sâînînin mısra'-ı

ı evvelinin menkûtunun mi'ât ve aşere ve âhâdından mâadâsı ve mısra'-ı sânîsinin menkûtunun aşeresi ve beyt-i sâlisin mısra'-ı evvelinin ve mısra'-ı sânîsinin menkûtlarının aşereleri alınıp beyt-i râbi'de şübhesüz lafzıyla beş tarh olundukda bu dahi tamâm târîhdir.”
(10^b)

I. beytin I. mısraının noktalı harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	400
I. beytin I. mısraının noktasız harflerinin yüzler kümesinin tamamının toplamı=	600
II. beytin I. mısraın noktalı harflerinin yüzler kümesi, 10 rakamlarının tamamı ve birler kümesi hariç tamamının toplamı=	100
II. beytin II. mısraının noktalı harflerinin 10 rakamlarının tamamının toplamı=	20
III. beytin I. mısraının noktalı harflerinin 10 rakamlarının tamamının toplamı=	30
III. beytin II. mısraının noktalı harflerinin 10 rakamlarının tamamının toplamı=	50
Toplam=2000-5 (ta'miye)=	1195
Sonuç:	1195

(Üçüncü Beyit Otuz Üçüncü İzah)

“Ve yine beyt-i evvelin mısra'-ı evvelinin ve mısra'-ı sânîsinin mühmellerinin aşerâtı ve beyt-i sânînin dahi mısra'-ı evvelinin ve mısra'-ı sânîsinin mühmellerinin aşerâtı ve beyt-i sâlisin mısra'-ı evvelinin mühmelinin aşerâtı ve mısra'-ı sânîsinin mühmelinin âhâd ve aşerâtı ve menkûtunun mi'ât ve aşere ve âhâdından mâadâsı alındıkda bu dahi bilâ-ta'miye tamâm târîhdir.”
(10^b)

I. beytin I. mısraının noktasız harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	180
I. beytin II. mısraının noktasız harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	120
II. beytin I. mısraının noktasız harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	210

II. beytin II. mısraının noktasız harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	170
III. beytin I. mısraının noktasız harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	270
III. beytin II. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	25
III. beytin II. mısraının noktasız harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	120
III. beytin II. mısraın noktalı harflerinin yüzler kümesi, 10 rakamlarının tamamı ve birler kümesi hariç tamamının toplamı=	100
Sonuç:	1195

(Üçüncü Beyit Otuz Dördüncü İzah)

“Ve yine beyt-i evvelin mısra'-ı evvelinin ve mısra'-ı sâîsinin menkûtunun ve mühmelinin âhâdları ve beyt-i sâînin dahi mısra'-ı evvelinin ve mısra'-ı sâîsinin (10^b) menkûtunun ve mühmellerinin âhâdları ve beyt-i sâîsin mısra'-ı evvelinin mühmelinin âhâdı ve mısra'-ı sâîsinin menkûtunun aşere ve mi'âtı alınıp beyt-i râbî'de şübhesüz lafzıyla beş tarh olup bu dahi tamâm târîhdîr.”
(11^a)

I. beytin I. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	14
I. beytin II. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	5
I. beytin I. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	32
I. beytin II. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	49
II. beytin I. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	5
II. beytin II. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	14
II. beytin I. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	47
II. beytin II. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	47

III. beytin I. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	37
III. beytin II. mısraının noktalı harflerinin 10 rakamlarının tamamının toplamı=	50
III. beytin II. mısraının noktalı harflerinin yüzler kümesinin tamamının toplamı=	900
Toplam= 2000-5 (ta'miye)=	1195
Sonuç:	1195

Beyt-i Râbi' (Dördüncü Beyit)

(Dördüncü Beyit Birinci İzah)

“Mısra’-1 evvelin menkûtunun cümlesi ve mısra’-1 sâînînin dahi menkûtunun cümlesi ve mısra’-1 evvelin mühmelinin âhâdi alındıkda bu dahi bilâ-ta’ miye tamâm târîhdir.” (11^a).

I. mısraın noktalı harflerinin tamamının toplamı=	577
II. mısraın noktalı harflerinin tamamının toplamı=	560
I. mısraın noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	58
Sonuç:	1195

(Dördüncü Beyit İkinci İzah)

“Ve yine mısra’-1 evvelin mühmelinin âhâdından mâadâsı ve mısra’-1 sâînînin mühmelinin cümlesi alındıkda beyt-i sâîde geldi bir lafzıyla bir gelüp bir ta’ miye ile bu dahi tamâm târîhdir .” (11^a)

I. mısraın noktasız harflerinin birler kümesi hariç tamamının toplamı=	560
II. mısraın noktasız harflerinin tamamının toplamı=	634
Toplam= 1194+ 1 ta’ miye=	1195
Sonuç:	1195

(Dördüncü Beyit Üçüncü İzah)

“Ve yine mısra'-ı evvelin menkûtunun âhâd ve aşeresinden mâadâsı ve mısra'-ı sânînin mühmelinin cümlesi ve menkûtunun aşeresi alınıp beyt-i sânîde geldi bir lafzıyla bir gelüp bu dahi tamâm târîhdir. (11^a)

I. mısraın noktalı harflerinin birler kümesi ve 10 rakamları hariç tamamının toplamı=	550
II. mısraın noktasız harflerinin tamamının toplamı=	634
II. mısraın noktalı harflerinin 10 rakamı=	10
Toplam= 1194+1 (ta'miye)=	1195
Sonuç:	1195

(Dördüncü Beyit Dördüncü İzah)

“Ve yine mısra'-ı evvelin mühmelinin âhâdından mâadâsı ve mısra'-ı sânînin mühmelinin cümlesi alındıkda (11^a) beyt-i evvelde geldi bir lafzıyla bir gelüp bu dahi tamâm târîhdir.” (11^b)

I. mısraın noktasız harflerinin birler kümesi hariç tamamının toplamı=	560
II. mısraın noktasız harflerinin tamamının toplamı=	634
Toplam= 1194+1 (ta'miye)=	1195
Sonuç:	1195

(Dördüncü Beyit Beşinci İzah)

“Ve yine mısra'-ı evvelin mühmelinin mi'âtı ve mısra'-ı sânînin menkûtunun mi'ât ve aşerâtı ve mühmelinin mi'ât ve âhâdı alındıkda beyt-i sânîde geldi bir lafzıyla bir gelüp bu dahi tamâm târîhdir. (11^b)

I. mısraın noktasız harflerinin yüzler kümesinin tamamının toplamı=	400
II. mısraın noktalı harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	400
II. mısraın noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	160
II. mısraın noktasız harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	200

II. mısram noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	34
Toplam= 1194+1 (ta'miye)=	1195
Sonuç:	1195

(Dördüncü Beyit Altıncı İzah)

“Ve yine mısra'-ı evvelin menkûtunun mi'ât ve aşere ve âhâdı ve mühmelinin âhâdı ve mısra'-ı sânînin mühmelinin aşerât ve mi'âtı ve menkûtunun aşeresi alındıkda bu dahi bilâ-ta'miye tamâm târîhdir.”
(11^b)

I. mısram noktalı harflerinin yüzler kümesinin tamamının toplamı=	500
I. mısram noktalı harflerinin 10 rakamlarının tamamının toplamı=	20
I. mısram noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	7
I. mısram noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	58
I. mısram noktasız harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	400
I. mısram noktasız harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	200
II. mısram noktalı harflerinin 10 rakamı=	10
Sonuç:	1195

(Dördüncü Beyit Yedinci İzah)

“Ve yine beyt-i sâlisin mısra'-ı evvelinin mühmelinin cümlesi ve menkûtunun âhâd ve aşeresi ve mısra'-ı sânîsinin menkûtunun mi'ât ve aşere ve âhâdından mâadâsı ve beyt-i râbi'in mısra'-ı evvelinin mühmelinin âhâdı ve menkûtunun âhâd ve aşerâtı ve mısra'-ı sânîsinin mühmelinin cümlesi ve menkûtunun aşeresi alındıkda beyt-i sânîde geldi bir lafzıyla bir gelüp ve beyt-i evvelde oldı bir lafzıyla dahi bir gelüp iki ta'miye ile (11^b) bu dahi tamâm târîhdir. (12^a)

III. beytin I. mısramın noktasız harflerinin tamamının toplamı=	307
III. beytin I. mısramın noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	11
III. beytin I. mısramın noktalı harflerinin 10 rakamlarının tamamının toplamı=	30
III. beytin II. mısramın noktalı harflerinin yüzler kümesi, 10 rakamları ve birler kümesi hariç tamamının toplamı=	100

IV. beytin I. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	58
IV. beytin I. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	7
IV. beytin I. mısraının noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	70
IV. beytin II. mısraının noktasız harflerinin tamamının toplamı=	634
IV. beytin II. mısraının noktalı harflerinin 10 rakamı=	10
Toplam=1227+2 (ta'miye)=	1229
Sonuç:	1229 (?)

(Dördüncü Beyit Sekizinci İzah)

“Ve yine beyt-i sâlisin mısra'-ı evvelinin menkûtunun âhâdı ve mısra'-ı sânisinin menkûtunun âhâd ve aşeresi ve beyt-i râbî'in mısra'-ı evvelinin menkûtunun mi'ât ve aşere ve âhâdı ve mühmelinin mi'âtı ve mısra'-ı sânisinin dahi mühmelinin mi'âtı ve menkûtunun mi'ât ve aşeresinden mâadâsı alındıkda beyt-i sânde düşdi bâ lafzıyla iki tarh olunup bu dahi tamâm târifdir.” (12^a)

III. beytin I. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	11
III. beytin II. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	9
III. beytin II. mısraının noktalı harflerinin 10 rakamlarının tamamının toplamı=	50
IV. beytin I. mısraının noktalı harflerinin yüzler kümesinin tamamının toplamı=	500
IV. beytin I. mısraının noktalı harflerinin 10 rakamlarının tamamının toplamı=	20
IV. beytin I. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	7
IV. beytin I. mısraının noktasız harflerinin yüzler kümesinin tamamının toplamı=	400
IV. beytin II. mısraının noktasız harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	200

IV. beytin II. mısra'nın noktalı harflerinin yüzler kümesi ve 10 rakamları hariç tamamının toplamı=	150 ¹⁶
Toplam=	1347
Sonuç:	1347 (?)

(Dördüncü Beyit Dokuzuncu İzah)

“Ve yine beyt-i sâlisin mısra'-ı evvelinin menkûtunun âhâdı ve mısra'-ı sânîsinin menkûtunun âhâd ve aşere ve mi'âtı ve beyt-i râbi'in mısra'-ı evvelinin menkûtunun âhâd ve aşeresi ve mısra'-ı sânîsinin mühmelinin mi'âtı alındıkda beyt-i sânîde düşdi bâ lafzıyla iki düşüp bu dahi tamâm târîhdir.” (12^a)

III. beytin I. mısra'nın noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	11
III. beytin II. mısra'nın noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	9
III. beytin II. mısra'nın noktalı harflerinin 10 rakamlarının tamamının toplamı=	50
III. beytin II. mısra'nın noktalı harflerinin yüzler kümesinin tamamının toplamı=	900
IV. beytin I. mısra'nın noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	7
IV. beytin I. mısra'nın noktalı harflerinin 10 rakamlarının tamamının toplamı=	20
IV. beytin II. mısra'nın noktasız harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	200
Toplam= 1197-2 (ta'miye)=	1195
Sonuç:	1195

(Dördüncü Beyit Onuncu İzah)

“Ve yine beyt-i sâlisin mısra'-ı evvelinin menkûtunun aşere ve mi'âtı ve mısra'-ı sânîsinin menkûtunun âhâdı ve beyt-i râbi'in dahi

¹⁶ Tarihin doğru çıkması için, IV. beytin II. mısra'nın noktalı harflerinin yüzler kümesi ve 10 rakamları hariç tamamının toplamı olan 150 rakamına ihtiyaç duyulmamaktadır.

mısra'-ı evvelinin menkûtunun âhâdı ve mısra'-ı sânîsinin mühmelinin (12^a) mi'âtı ve menkûtunun mi'ât ve aşeresinden mâadâsı alındıkda beyt-i sâni'de düşdi bâ lafzıyla iki düşüp ve geldi bir lafzıyla bir gelüp bir ta'miye ile bu dahi tamâm târîhdir." (12^b)

III. beytin I. mısramın noktalı harflerinin 10 rakamlarının toplamı=	30
III. beytin I. mısramın noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	800
III. beytin II. mısramın noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	9
IV. beytin I. mısramın noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	7
IV. beytin II. mısramın noktasız harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	200
IV. beytin II. mısramın noktalı harflerinin yüzler kümesi ve 10 rakamları hariç toplamı=	150
Toplam= 1196-1 (ta'miye)=	1195
Sonuç:	1195

(Dördüncü Beyit On Birinci İzah)

"Ve yine beyt-i sâlisin mısra'-ı sânîsinin menkûtunun cümlesi ve mühmelinin âhâdı ve beyt-i râbi'in mısra'-ı evvelinin mühmelinin âhâdı ve menkûtunun aşeresi ve mısra'-ı sânîsinin mühmelinin âhâdı alındıkda beyt-i sâni'de düşdi bâ lafzıyla iki düşüp geldi bir lafzıyla bir gelüp bu dahi tamâm târîhdir." (12^b)

III. beytin II. mısramın noktalı harflerinin tamamının toplamı=	1059
III. beytin II. mısramın noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	25
IV. beytin I. mısramın noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	58
IV. beytin I. mısramın noktalı harflerinin 10 rakamlarının tamamının toplamı=	20
IV. beytin II. mısramın noktasız harflerinin birler kümesinin toplamı=	34
Toplam= 1196-1 (ta'miye)=	1195
Sonuç:	1195

(Dördüncü Beyit On İkinci İzah)

“Ve yine beyt-i sâlisin mısra'-ı evvelinin menkûtunun cümlesi ve beyt-i râbi'in mısra'-ı evvelinin mühmelinin aşerâtı ve mısra'-ı sânîsinin mühmelinin mi'âtı alınup beyt-i sâlisde gitdi câ lafzıyla dört düşüp ve beyt-i sânîde bâ lafzıyla iki düşüp altı ta'miye ile bu dahi târîhdir.” (12^b)

III. beytin I. mısramın noktalı harflerinin tamamının toplamı=	891
IV. beytin I. mısramın noktasız harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	160
IV. beytin II. mısramın noktasız harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	200
Toplam= 1251-6 (ta'miye)=	1245
Sonuç:	1245 (?)

(Dördüncü Beyit On Üçüncü İzah)

“Ve yine beyt-i sâlisin mısra'-ı sânîsinin mühmelinin aşerâtı ve beyt-i râbi'in mısra'-ı evvelinin menkûtunun cümlesi ve mühmelinin âhâdı ve mısra'-ı (12^b) sânîsinin mühmelinin âhâd ve aşerâtı ve menkûtunun aşeresi alındıkda beyt-i sâlisde gitdi câ lafzıyla dört düşüp bu dahi târîhdir.” (13^a)

III. beytin II. mısramın noktasız harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	120
IV. beytin I. mısramın noktalı harflerinin tamamının toplamı=	577
IV. beytin I. mısramın noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	58
IV. beytin II. mısramın noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	34
IV. beytin II. mısramın noktasız harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	400
IV. beytin II. mısramın noktalı harflerinin 10 rakamı=	10
Toplam= 1199-4 (ta'miye)=	1195
Sonuç:	1195

(Dördüncü Beyit On Dördüncü İzah)

“Ve yine beyt-i sâlisin mısra'-ı sâni'sinin mühmelinin âhâdı ve menkûtunun dahi âhâdı ve beyt-i râbi'in mısra'-ı evvelinin mühmelinin mi'âtı ve mısra'-ı sâni'sinin dahi mühmelinin mi'âtı ve menkûtunun cümlesi alındıkda beyt-i evvelde geldi bir lafzıyla bir gelüp bu dahi târifdir.” (13^a)

III. beytin II. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	25
III. beytin II. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	9
IV. beytin I. mısraının noktasız harflerinin yüzler kümesinin tamamının toplamı=	400
IV. beytin II. mısraının noktasız harflerinin yüzler kümesinin tamamının toplamı=	200
IV. beytin II. mısraının noktalı harflerinin tamamının toplamı=	560
Toplam= 1194+1 (ta'miye)=	1195
Sonuç:	1195

(Dördüncü Beyit On Beşinci İzah)

“Ve yine beyt-i sâlisin mısra'-ı evvelinin menkûtunun mi'âtı ve mühmelinin aşerâtı ve beyt-i râbi'in mısra'-ı evvelinin menkûtunun aşerâtı ve mühmelinin âhâdı alındıkda beyt-i sâlisde gitdi câ lafzıyla dört düşüp ve beyt-i sâni'de geldi bir lafzıyla bir gelüp üç ta'miye ile bu dahi târifdir.” (13^a)

III. beytin I. mısraının noktalı harflerinin yüzler kümesinin tamamının toplamı=	800
III. beytin I. mısraının noktasız harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	270
IV. beytin I. mısraının noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	70
IV. beytin I. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	58
Toplam= 1198-3 (ta'miye)=	1195
Sonuç:	1195

(Dördüncü Beyit On Altıncı İzah)

“Ve yine beyt-i sâînin mısra'-ı evvelinin mühmelinin mi'âtı ve mısra'-ı sâîsinin dahi mühmelinin mi'âtı ve menkûtunun âhâdı ve beyt-i sâîsin mısra'-ı evvelinin mühmelinin âhâdı ve mısra'-ı sâîsinin dahi mühmelinin âhâd (13^a) ve aşerâtı ve beyt-i râbî'in mısra'-ı evvelinin ve mısra'-ı sâîsinin mühmellerinin mi'âtı alındıkda beyt-i sâînde geldi bir lafzıyla bir gelüp düşdi bâ lafzıyla iki düşüp bir ta'miye ile bu dahi târîhdir.” (13^b)

II. beytin I. mısraının noktasız harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	200
II. beytin II. mısraının noktasız harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	200
II. beytin II. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	14
III. beytin I. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	37
III. beytin II. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	25
III. beytin II. mısraının noktasız harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	120
IV. beytin I. mısraının noktasız harflerinin yüzler kümesinin tamamının toplamı=	400
IV. beytin II. mısraının noktasız harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	200
Toplam= 1196-1 (ta'miye)=	1195
Sonuç:	1195

(Dördüncü Beyit On Yedinci İzah)

“Ve yine beyt-i sâînin mısra'-ı evvelinin menkûtunun mi'âtı ve mısra'-ı sâîsinin mühmelinin âhâd ve aşerâtı ve beyt-i sâîsin mısra'-ı evvelinin menkûtunun âhâd ve aşerâtı ve mısra'-ı sâîsinin mühmelinin âhâdı ve beyt-i râbî'in mısra'-ı evvelinin menkûtunun mi'ât ve aşere ve âhâdından mâadâsı ve mühmelinin âhâd ve aşerâtı alındıkda beyt-i sâînde düşdi bâ lafzıyla iki düşüp ve beyt-i sâîside gitdi câ lafzıyla dört düşüp altı ta'miye ile bu dahi târîhdir.” (13^b)

II. beytin I. mısramının noktalı harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	600
II. beytin II. mısramının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	47
II. beytin II. mısramının noktasız harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	170
III. beytin I. mısramının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	11
III. beytin I. mısramının noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	80
III. beytin II. mısramının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	25
IV. beytin I. mısramının noktalı harflerinin yüzler kümesi, 10 rakamları ve birler kümesi hariç tamamının toplamı=	50
IV. beytin I. mısramının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	58
IV. beytin I. mısramının noktasız harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	160
Toplam= 1201-6 (ta'miye)=	1195
Sonuç:	1195

(Dördüncü Beyit On Sekizinci İzah)

“Ve yine beyt-i sâninin mısra'-ı evvelinin menkûtunun âhâd ve aşerâtı ve mısra'-ı sânisinin dahi menkûtunun âhâd ve aşerâtı ve beyt-i sâlisin mısra'-ı evvelinin dahi menkûtunun âhâd ve aşerâtı ve mısra'-ı sânisinin dahi (13^b) menkûtunun âhâd ve aşerâtı ve beyt-i râbi'in mısra'-ı evvelinin dahi menkûtunun âhâd ve aşerâtı ve mısra'-ı sânisinin mühmelinin cümlesi ve menkûtunun aşeresi alındıkda beyt-i râbi'de şübhesüz lafzıyla beş tarh olunup bu dahi târîhdir.” (14^a)

II. beytin I. mısramının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	5
II. beytin I. mısramının noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	140
II. beytin II. mısramının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	14
II. beytin II. mısramının noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	70

III. beytin I. mısramın noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	11
III. beytin I. mısramın noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	80
III. beytin II. mısramın noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	9
III. beytin II. mısramın noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	150
IV. beytin I. mısramın noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	7
IV. beytin I. mısramın noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	70
IV. beytin II. mısramın noktasız harflerinin tamamının toplamı=	634
IV. beytin II. mısramın noktalı harflerinin 10 rakamı=	10
Toplam= 1200-5 (ta'miye)=	1195
Sonuç:	1195

(Dördüncü Beyit On Dokuzuncu İzah)

“Ve yine beyt-i sâîninin mısra'-ı evvelinin menkûtunun mi'ât ve aşere ve âhâdından mâadâsı ve mühmelinin mi'âtı ve mısra'-ı sâîsinin menkûtunun mi'ât ve aşere ve âhâdından mâadâsı ve beyt-i sâîsinin dahi mısra'-ı evvelinin ve mısra'-ı sâîsinin menkûtunun mi'ât ve aşere ve âhâdından mâadâsı ve beyt-i râbi'in dahi mısra'-ı evvelinin menkûtunun mi'ât ve aşere ve âhâdından mâadâsı ve mısra'-ı sâîsinin menkûtunun aşeresi ve mühmelinin âhâdı alınup beyt-i evvelde oldu bir lafzıyla bir gelüp bu dahi târîhdir.” (14^a)

II. beytin I. mısramın noktalı harflerinin yüzler kümesi, 10 rakamları ve birler kümesi hariç tamamının toplamı=	100
II. beytin I. mısramın noktasız harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	200
II. beytin II. mısramın noktalı harflerinin yüzler kümesi, 10 rakamları ve birler kümesi hariç tamamının toplamı=	50
III. beytin I. mısramın noktalı harflerinin yüzler kümesi, 10 rakamları ve birler kümesi hariç toplamı=	50
III. beytin II. mısramın noktalı harflerinin yüzler kümesi, 10 rakamları ve birler kümesi hariç tamamının toplamı=	100

IV. beytin I. mısraının noktalı harflerinin yüzler kümesi, 10 rakamları ve birler kümesi hariç tamamının toplamı=	50
IV. beytin II. mısraının noktalı harflerinin 10 rakamı=	10
IV. beytin II. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	34
Toplam= 594+1 (ta'miye)=	595
Sonuç:	595 (?)

(Dördüncü Beyit Yirminci İzah)

“Ve yine beyt-i sâînin mısra'-ı evvelinin menkûtunun mi'âtı ve beyt-i râbî'in mısra'-ı (14^a) sâîsinin menkûtunun cümlesi ve mühmelinin âhâdı alındıkda beyt-i sâîde olan bir ta'miye ile bu dahi târîhdır.” (14^b)

II. beytin I. mısraının noktalı harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	600
IV. beytin II. mısraının noktalı harflerinin tamamının toplamı=	560
IV. beytin II. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	34
Toplam= 1194+1 (ta'miye)=	1195
Sonuç:	1195

(Dördüncü Beyit Yirminci Birinci İzah)

“Ve yine beyt-i sâînin mısra'-ı evvelinin menkûtunun âhâd ve mi'ât ve aşeresi ve beyt-i râbî'in mısra'-ı evvelinin menkûtunun âhâd ve aşeresinden mâadâsı alındıkda bilâ-ta'miye tamâm târîhdır” (14^b)

II. beytin I. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	5
II. beytin I. mısraının noktalı harflerinin yüzler kümesinin tamamının toplamı=	600
II. beytin I. mısraının noktalı harflerinin 10 rakamlarının tamamının toplamı=	40
IV. beytin I. mısraının noktalı harflerinin birler kümesi ve 10 rakamları hariç tamamının toplamı=	550
Sonuç:	1195

(Dördüncü Beyit Yirminci İkinci İzah)

“Ve yine beyt-i sâînin mısra'-ı sâîsinin menkûtunun cümlesi ve beyt-i râbi'in mısra'-ı evvelinin menkûtunun mi'ât ve aşere ve âhâdından mâadâsı ve mısra'-ı sâîsinin menkûtunun mi'ât ve aşeresi alındıkda beyt-i sâîde olan bir ta'miye ile bu dahi târîhdir.” (14^b)

II. beytin II. mısraının noktalı harflerinin tamamının toplamı=	784
IV. beytin I. mısraının noktalı harflerinin yüzler kümesi, 10 rakamları ve birler kümesi hariç tamamının toplamı=	50 ¹⁷
IV. beytin II. mısraının noktalı harflerinin yüzler kümesinin tamamının toplamı=	400
IV. beytin II. mısraının noktalı harflerinin 10 rakamı=	10
Toplam= 1244+1 (ta'miye)=	1145
Sonuç:	1145 (?)

(Dördüncü Beyit Yirminci Üçüncü İzah)

“Ve yine beyt-i sâînin mısra'-ı evvelinin ve mısra'-ı sâîsinin mühmellerinin cümlesi ve beyt-i râbi'in mısra'-ı evvelinin mühmelinin aşerâtı ve mısra'-ı sâîsinin menkûtunun aşerâtı alındıkda beyt-i sâîde olan bir ta'miye ile bu dahi târîhdir.” (14^b)

II. beytin I. mısraının noktasız harflerinin tamamının toplamı=	457
II. beytin II. mısraının noktasız harflerinin tamamının toplamı=	417
IV. beytin I. mısraının noktasız harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	160
IV. beytin II. mısraının noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	160
Toplam= 1194+1 (ta'miye)=	1195
Sonuç:	1195

¹⁷ Tarihin doğru çıkması için, IV. beytin I. mısraının noktalı harflerinin yüzler kümesi, 10 rakamları ve birler kümesi hariç tamamının toplamı olan 50 rakamına ihtiyaç duyulmamaktadır.

(Dördüncü Beyit Yirminci Dördüncü İzah)

“Ve yine beyt-i sâînin mısra'-ı evvelinin mühmelinin mi'âtı ve menkûtunun (14^b) âhâd ve aşerâtı ve beyt-i sâîsin mısra'-ı evvelinin menkûtunun mi'âtı ve beyt-i râbî'in mısra'-ı evvelinin menkûtunun mi'ât ve aşere ve âhâdından mâadâsı alındıkda bu dahi bilâ-ta'miye tamâm târîhdir.” (15^a)

II. beytin I. mısraının noktasız harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	200
II. beytin I. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	5
II. beytin I. mısraının noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	140
III. beytin I. mısraının noktalı harflerinin yüzler kümesinin tamamının toplamı=	800
IV. beytin I. mısraının noktalı harflerinin yüzler kümesi, 10 rakamları ve birler kümesi hariç tamamının toplamı=	50
Sonuç:	1195

(Dördüncü Beyit Yirminci Beşinci İzah)

“Ve yine beyt-i sâînin mısra'-ı sâîsinin mühmelinin mi'âtı ve menkûtunun âhâdı ve beyt-i sâîsin mısra'-ı sâîsinin mühmelinin aşerâtı ve menkûtunun mi'ât ve aşere ve âhâdından mâadâsı ve beyt-i râbî'in mısra'-ı sâîsinin mühmelinin mi'âtı ve menkûtunun cümlesi alındıkda beyt-i sâînde olan bir ta'miye ile bu dahi târîhdir.” (15^a)

II. beytin II. mısraının noktasız harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	200
II. beytin II. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	14
III. beytin II. mısraının noktasız harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	120
III. beytin II. mısraının noktalı harflerinin yüzler kümesinin 10 rakamı ve birler kümesi hariç tamamının toplamı=	100
IV. beytin II. mısraının noktasız harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	200
IV. beytin II. mısraının noktalı harflerinin tamamının toplamı=	560
Toplam= 1194+1 (ta'miye)=	1195
Sonuç:	1195

(Dördüncü Beyit Yirminci Altıncı İzah)

“Ve yine beyt-i evvelin mısra'-ı evvelinin menkûtunun cümlesi ve beyt-i râbi'in mısra'-ı sânisinin menkûtunun mi'ât ve aşeresi ve mühmelinin mi'âtı alındıkda beyt-i evvelde olan bir ta'miye ile bu dahi târifdir.” (15^a)

I. beytin I. mısramın noktalı harflerinin tamamının toplamı=	584
IV. beytin II. mısramın noktalı harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	400
IV. beytin II. mısramın noktalı harflerinin 10 rakamının toplamı=	10
IV. beytin II. mısramın noktasız harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	200
Toplam= 1194+1 (ta'miye)=	1195
Sonuç:	1195

(Dördüncü Beyit Yirmi Yedinci İzah)

“Ve yine beyt-i evvelin mısra'-ı evvelinin mühmelinin âhâdından mâadâsı ve menkûtunun âhâdı ve beyt-i râbi'in mısra'-ı sânisinin (15^a) mühmelinin aşerât ve mi'âtı alındıkda beyt-i evvelde olan bir ta'miye ile bu dahi târifdir.” (15^b)

I. beytin I. mısramın noktasız harflerinin birler kümesi hariç tamamının toplamı=	580
I. beytin I. mısramın noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	14
IV. beytin II. mısramın noktasız harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	400
IV. beytin II. mısramın noktasız harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	200
Toplam= 1194+1 (ta'miye)=	1195
Sonuç:	1195

(Dördüncü Beyit Yirmi Sekizinci İzah)

“Ve yine beyt-i evvelin mısra'-ı sânisinin menkûtunun cümlesi ve mühmelinin âhâd ve aşerâtı ve beyt-i râbi'in dahi mısra'-ı sânisinin menkûtunun cümlesi ve mühmelinin âhâdı ve mısra'-ı

evvelinin menkûtunun âhâdı alındıkda bu dahi bilâ-ta'miye târîhdir.”
(15^b)

I. beytin II. mısraının noktalı harflerinin tamamının toplamı=	425
I. beytin II. mısraının noktasız harflerinin birler kümesi tamamının toplamı=	49
I. beytin II. mısraının noktasız harflerinin onlar kümesi tamamının toplamı=	120
IV. beytin II. mısraının noktalı harflerinin tamamının toplamı=	560
IV. beytin II. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	34
IV. beytin I. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	7
Sonuç:	1195

(Dördüncü Beyit Yirmi Dokuzuncu İzah)

“Ve yine beyt-i evvelin mısra'-ı sânisinin mühmelinin mi'âtı ve menkûtunun âhâd ve aşeresi ve beyt-i râbi'in mısra'-ı evvelinin mühmelinin mi'ât ve aşerâtı ve mısra'-ı sânisinin menkûtunun aşeresi alındıkda bu dahi bilâ-ta'miye tamâm târîhdir.” (15^b)

I. beytin II. mısraının noktasız harflerinin yüzler kümesinin tamamının toplamı=	600
I. beytin II. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	5
I. beytin II. mısraının noktalı harflerinin 10 rakamlarının tamamının toplamı=	20
IV. beytin I. mısraının noktasız harflerinin yüzler kümesinin tamamının toplamı=	400
IV. beytin I. mısraının noktasız harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	160
IV. beytin II. mısraının noktalı harflerinin 10 rakamı=	10
Sonuç:	1195

(Dördüncü Beyit Otuzuncu İzah)

“Ve yine beyt-i evvelin mısra'-1 evvelinin mühmelinin mi'âtı ve menkûtunun aşeresi ve beyt-i sâînin mısra'-1 evvelinin mühmelinin mi'âtı ve menkûtunun âhâdı ve mısra'-1 sâîsinin dahi mühmelinin mi'âtı ve beyt-i râbi'in mısra'-1 sâîsinin mühmelinin mi'âtı ve menkûtunun (15^b) mi'ât ve aşeresinden mâadâsı alındıkda bu dahi bilâ-ta'miye tamâm târîhdır.” (16^a)

I. beytin I. mısramın noktasız harflerinin yüzler kümesinin tamamının toplamı=	400
I. beytin I. mısramın noktalı harflerinin 10 rakamlarının tamamının toplamı=	40
II. beytin I. mısramın noktasız harflerinin yüzler toplamı=	200
II. beytin I. mısramın noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	5
II. beytin II. mısramın noktasız harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	200
IV. beytin II. mısramın noktasız harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	200
IV. beytin II. mısramın noktalı harflerinin yüzler kümesi, 10 rakamı hariç tamamının toplamı=	150
Sonuç:	1195

(Dördüncü Beyit Otuz Birinci İzah)

“Ve yine beyt-i evvelin mısra'-1 sâîsinin menkûtunun mi'ât ve aşere ve âhâdından mâadâsı ve beyt-i sâlisin mısra'-1 sâîsinin menkûtunun cümlesi ve beyt-i râbi'in mısra'-1 sâîsinin mühmelinin âhâdı alındıkda beyt-i evvelde ve beyt-i sâîde olan iki ta'miye bu dahi târîhdır.” (16^a)

I. beytin II. mısramın noktalı harflerinin yüzler kümesi, 10 rakamları ve birler kümesi hariç tamamının toplamı=	100
II. beytin II. mısramın noktalı harflerinin tamamının toplamı=	1059
IV. beytin II. mısramın noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	34
Toplam= 1193+2 (ta'miye)=	1195
Sonuç:	1195

(Dördüncü Beyit Otuz İkinci İzah)

“Ve yine beyt-i evvelin mısra'-1 evvelinin menkûtunun âhâd ve aşeresi ve mühmelinin âhâdı ve mısra'-1 sânîsinin mühmelinin âhâdı ve beyt-i sânînin dahi mısra'-1 evvelinin ve mısra'-1 sânîsinin mühmellerinin âhâdı ve beyt-i sâlisin mısra'-1 evvelinin mühmelinin âhâdı ve mısra'-1 sânîsinin mühmelinin aşerâtı ve beyt-i râbi'in mısra'-1 evvelinin mühmelinin aşerâtı ve menkûtunun aşeresi ve mısra'-1 sânîsinin dahi mühmelinin aşerât ve mi'âtı alındıkda beyt-i sânîde geldi bir lafzıyla bir gelüp ve düşdi (16^a) bâ lafzıyla iki düşüp bir ta'miye ile bu dahi târîhdir. (16^b)

I. beytin I. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	14
I. beytin I. mısraının noktalı harflerinin 10 rakamlarının tamamının toplamı=	40
I. beytin I. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	32
I. beytin II. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	49
II. beytin I. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	47
II. beytin II. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	47
III. beytin I. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	37
III. beytin II. mısraının noktasız harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	120
IV. beytin I. mısraının noktasız harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	160
IV. beytin I. mısraının noktalı harflerinin 10 rakamlarının tamamının toplamı=	20
IV. beytin II. mısraının noktasız harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	400
IV. beytin II. mısraının noktasız harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	200
Toplam= 1166-1 (ta'miye)=	1165
Sonuç:	1165 (?)

(Dördüncü Beyit Otuz Üçüncü İzah)

“Ve yine beyt-i evvelin mısra'-ı evvelinin ve mısra'-ı sânisinin menkûtunun âhâdı ve beyt-i sâninin dahi mısra'-ı evvelinin ve mısra'-ı sânisinin menkûtlarının âhâdı ve beyt-i sâlisin mısra'-ı evvelinin menkûtunun mi'ât ve aşeresinden mâadâsı ve mısra'-ı sânisinin menkûtunun cümlesi ve beyt-i râbi'in mısra'-ı evvelinin menkûtunun âhâd ve aşerâtı ve mısra'-ı sânisinin menkûtunun aşeresi alındıkda bilâ-ta'miye bu dahi tamâm târîhdir.” (16^b)

I. beytin I. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	14
I. beytin II. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	5
II. beytin I. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	5
II. beytin II. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	14
III. beytin I. mısraının noktalı harflerinin yüzler kümesi ve 10 rakamları hariç tamamının toplamı=	61
III. beytin II. mısraının noktalı harflerinin tamamının toplamı=	1059
IV. beytin I. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	7
IV. beytin I. mısraının noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	70
IV. beytin II. mısraının noktalı harflerinin 10 rakamı=	10
Toplam=	1245
Sonuç:	1245 (?)

Beyt-i Hâmis (Beşinci Beyit)

(Beşinci Beyit Birinci İzah)

“Mısra'-ı evvelinin menkûtunun cümlesi ve mısra'-ı sânisinin menkûtunun mi'âtı ve mühmelinin âhâdı alındıkda beyt-i evvelde olan ta'miye ile bu dahi târîhdir.” (16^b)

V. beytin I. mısraının noktalı harflerinin tamamının toplamı=	762
V. beytin II. mısraının noktalı harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	400
V. beytin II. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	33 ¹⁸
Toplam= 1195+1 (ta'miye)=	1196
Sonuç:	1196 (?)

(Beşinci Beyit İkinci İzah)

“Ve yine mısra'-ı evvelin mühmelinin cümlesi ve menkûtunun âhâdı ve mısra'-ı sâînînin dahi mühmelinin cümlesi ve menkûtunun mi'ât ve aşeresinden mâadâsı alındıkda işbu beytin (16^b) mısra'-ı evvelinde bir nigâh it lafzıyla bir gelüp ve beyt-i evvelde ve beyt-i sâînîde olan iki ta'miye gelüp üç ta'miye ile bu dahi târîhdir.” (17^a)

V. beytin I. mısraının noktasız harflerinin tamamının toplamı=	442
V. beytin I. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin toplamı=	2
V. beytin II. mısraının noktasız harflerinin tamamının toplamı=	614
V. beytin II. mısraının noktalı harflerinin yüzler kümesi ve 10 rakamları hariç tamamının toplamı=	132
Toplam= 1190+3 (ta'miye)=	1193
Sonuç:	1193 (?)

(Beşinci Beyit Üçüncü İzah)

“Ve yine beyt-i râbi'in mısra'-ı evvelinin ve mısra'-ı sâînîsinin mühmellerinin mi'âtı ve beyt-i hâmisin dahi mısra'-ı evvelinin ve mısra'-ı sâînîsinin mühmellerinin mi'âtı alındıkda beyt-i râbi'de şübhesüz lafzıyla beş tarh olunup bu dahi târîhdir.” (17^a)

¹⁸ Tarihin tam çıkması için, 5. beytin ikinci mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin toplamının 34 değil de 33 (terkipte bulunan bir değerindeki hemze dikkate alınmayarak) olarak hesaplanması ve ta'miyenin dikkate alınmaması gerekmektedir.

IV. beytin I. mısramının noktasız harflerinin yüzler kümesinin tamamının toplamı=	400
IV.beytin II.mısramının noktasız harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	200
V. beytin I. mısramının noktasız harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	200
V. beytin II. mısramının noktasız harflerinin yüzler kümesinin tamamının toplamı=	400
Toplam= 1200-5 (ta'miye)=	1195
Sonuç:	1195

(Beşinci Beyit Dördüncü İzah)

“Ve yine beyt-i râbi'in mısra'-ı evvelinin mühmelinin aşerâti ve menkûtunun aşereleri ve mısra'-ı sâni'sinin menkûtunun mi'ât ve aşeresi ve beyt-i hâmisin mısra'-ı evvelinin menkûtunun âhâd ve aşeresi ve mısra'-ı sâni'sinin menkûtunun cümlesi alındıkda beyt-i hâmisde bir nigâh it lafzıyla bir gelüp bu dahi bir ta'miye ile târîhdir.” (17^a)

IV. beytin I. mısramının noktasız harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	160
IV. beytin I. mısramının noktalı harflerinin 10 rakamlarının tamamının toplamı=	20
IV. beytin II.mısramının noktalı harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	400
IV. beytin II. mısramının noktalı harflerinin 10 rakamı=	10
V. beytin I. mısramının noktalı harflerinin birler kümesinin toplamı=	2
V. beytin I. mısramının noktalı harflerinin 10 rakamlarının tamamının toplamı=	30
V. beytin II. mısramının noktalı harflerinin tamamının toplamı=	582
Toplam= 1204+ 1(ta'miye)	
Sonuç:	1205 (?)

(Beşinci Beyit Beşinci İzah)

“Ve yine beyt-i râbi'in mısra'-ı evvelinin menkûtunun cümlesi ve mısra'-ı sâni'sinin menkûtunun aşerelerinden mâadâsı ve beyt-i hâmisin mısra'-ı evvelinin (17^a) mühmelinin âhâdı ve menkûtunun aşerâti alındıkda bu dahi bilâ-ta'miye târîhdir.” (17^b)

IV. beytin I. mısraının noktalı harflerinin tamamının toplamı=	577
IV. beytin II. mısraının noktalı harflerinin 10 rakamı hariç tamamının toplamı=	550
V. beytin I. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	32
V. beytin I. mısraının noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	160
Toplam=	1319
Sonuç:	1319 (?)

(Beşinci Beyit Altıncı İzah)

“Ve yine beyt-i sâlisin mısra'-ı evvelinin menkûtunun mi'âtı ve mısra'-ı sânisinin menkûtunun aşerâtı ve beyt-i râbi'in mısra'-ı evvelinin mühmelinin aşerâtı ve mısra'-ı sânisinin menkûtunun aşeresi ve beyt-i hâmisin mısra'-ı evvelinin ve mısra'-ı sânisinin menkûtlarının aşereleri alındıkda beyt-i râbi'de şübhesüz lafzıyla beş tarh olunup bu dahi târîhdir.” (17^b)

III. beytin I. mısraının noktalı harflerinin yüzler kümesinin tamamının toplamı=	800
III. beytin II. mısraının noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	150
IV. beytin I. mısraının noktasız harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	160
IV. beytin II. mısraının noktalı harflerinin 10 rakamı=	10
V. beytin I. mısraının noktalı harflerinin 10 rakamlarının tamamının toplamı=	30
V. beytin II. mısraının noktalı harflerinin 10 rakamlarının tamamının toplamı=	50
Toplam= 1200 -5 ta'miye	
Sonuç:	1195

(Beşinci Beyit Yedinci İzah)

“Ve yine beyt-i sâlisin mısra'-ı sânisinin menkûtunun cümlesi ve beyt-i râbi'in mısra'-ı evvelinin ve mısra'-ı sânisinin mühmellerinin

âhâdı ve mısra'-ı sânisinin menkûtunun aşere ve âhâdı ve beyt-i hâmisin mısra'-ı sânisinin mühmelinin âhâdı alındıkda bir nigâh it lafzıyla bir gelüp bu dahi târîhdir.” (17^b)

III. beytin II. mısraının noktalı harflerinin tamamının toplamı=	1059
IV. beytin I. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	58
IV. beytin II. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	34
IV. beytin II. mısraının noktalı harflerinin 10 rakamı=	10
IV. beytin II. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı= -	
V. beytin II. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	33 ¹⁹
Toplam= 1194+1 (ta'miye)=	1195
Sonuç:	1195

(Beşinci Beyit Sekizinci İzah)

“Ve yine beyt-i sâlisin mısra'-ı evvelinin ve mısra'-ı sânisinin mühmellerinin aşerâtı ve beyt-i râbi'in dahi mısra'-ı evvelinin mühmelinin aşerâtı ve mısra'-ı sânisinin (17^b) dahi mühmelinin mi'ât ve aşerâtı ve menkûtunun aşeresi ve beyt-i hâmisin mısra'-ı evvelinin menkûtunun âhâdı ve mısra'-ı sânisinin mühmelinin âhâdı alındıkda bu dahi bilâ-ta'miye tamâm târîhdir.” (18^a)

III. beytin I. mısraının noktasız harflerinin onlar kümesinin toplamı=	270
III. beytin II. mısraının noktasız harflerinin onlar kümesinin toplamı=	120
IV. beytin I. mısraının noktasız harflerinin onlar kümesinin toplamı=	160
IV. beytin II. mısraının noktasız harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	200
IV. beytin II. mısraının noktasız harflerinin onlar kümesinin toplamı=	400
IV. beytin II. mısraının noktalı harflerinin on rakamı=	10
V. beytin birinci mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin toplamı=	2

¹⁹ Tarihın tam çıkması için, V. beytin II. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin toplamının 34 değil de 33 (terkipte bulunan bir değeriindeki hemze dikkate alınmayarak) olarak hesaplanmıştır.

V. beytin ikinci mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin toplamı=33²⁰
Sonuç = 1195

(Beşinci Beyit Dokuzuncu İzah)

“Ve yine beyt-i sâlisin mısra'-ı evvelinin menkûtunun mi'ât ve aşere ve âhâdı ve beyt-i râbi'in mısra'-ı sânîsinin menkûtunun aşerâtı ve beyt-i hâmisin mısra'-ı evvelinin menkûtunun aşerâtı ve mühmelinin âhâdı alındıkda beyt-i sâlisde gitdi câ lafzıyla dört düşüp ve beyt-i hâmisde bir nigâh it lafzıyla bir gelüp üç ta'miye ile bu dahi târîhdir.” (18^a)

III. beytin I. mısraının noktalı harflerinin yüzler kümesinin tamamının toplamı=	800
III. beytin I. mısraının noktalı harflerinin 10 rakamlarının tamamının toplamı=	30
III. beytin I. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	11
IV. beytin II. mısraının noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	160
V. beytin I. mısraının noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	160
V. beytin I. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	32
Toplam= 1193-3 (ta'miye)=	1190
Sonuç:	1190 (?)

Beyt-i Sâdis (Altıncı Beyit) (Altıncı Beyit Birinci İzah)

“Mısra'-ı evvelin menkûtunun mi'ât ve âhâdı ve mısra'-ı sânînin menkûtunun âhâd ve aşeresinden mâadâsı alındıkda beyt-i

²⁰ Tarihin tam çıkması için, V. beytin II. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin toplamının 34 değil de 33 (terkipte bulunan bir değerindeki hemze dikkate alınmayarak) olarak hesaplanmıştır.

sâlisde gitdi câ lafzıyla dört gidüp ve beyt-i hâmisde bir nigâh it lafzıyla bir gelüp üç ta'miye ile bu dahi târîhdir." (18^a)

VI. beytin I. mısraın noktalı harflerinin yüzler kümesinin tamamının toplamı =	700
VI. beytin I. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı =	18
II. mısraın noktalı harflerinin birler kümesinin tamamı ve onlar kümesinin "10" rakamları hariç tamamının toplamı =	480
Toplam = 1198-3 (ta'miye)=	1195
Sonuç:	1195

(Altıncı Beyit İkinci İzah)

"Ve yine mısra'-ı evvelin mühmelinin aşerâtı ve mi'âtı ve menkûtunun (18^a) âhâdı ve mısra'-ı sâîninin mühmelinin aşerâtı ve menkûtunun mi'ât ve âhâdı alındıkda beyt-i sâlisde gitdi câ lafzıyla dört gidüp bu dahi târîhdir." (18^b)

VI. beytin I. mısraın noktasız harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	160
VI. beytin I. mısraın noktasız harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	200
VI. beytin I. mısraın noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	18
VI. beytin II. mısraın noktasız harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	440
VI. beytin II. mısraın noktalı harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	400
VI. beytin II. mısraın noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	21
Toplam = 1239-4 (ta'miye)=	1235
Sonuç:	1235 (?)

(Altıncı Beyit Üçüncü İzah)

"Ve yine beyt-i hâmisin mısra'-ı evvelinin menkûtunun mi'ât ve âhâdı ve mısra'-ı sâînisinin mühmelinin mi'âtı ve menkûtunun âhâdı ve beyt-i sâdisin mısra'-ı evvelinin menkûtunun aşerâtı ve mısra'-ı

sânîsinin dahi menkûtunun aşerâtı alındıkda beyt- hâmisde bir nigâh it lafzıyla bir gelüp bu dahi târîhdir.” (18^b)

V. beytin I. mısraın noktalı harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	600
V. beytin I. mısraın noktalı harflerinin birler kümesinin toplamı=	2
V. beytin II. mısraın noktasız harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	400
V. beytin II. mısraın noktalı harflerinin birler kümesinin toplamı=	2
VI. beytin I. mısraın noktalı harflerinin onlar kümesinin toplamı=	90
VI. beytin II. mısraın noktalı harflerinin onlar kümesinin toplamı=	100
Toplam = 1194+1 (ta'miye)=	1195
Sonuç:	1195

(Altıncı Beyit Dördüncü İzah)

“Ve yine beyt-i hâmisin mısra'-ı evvelinin mühmelinin mi'ât ve aşerâtı ve menkûtunun âhâdı ve mısra'-ı sânisinin menkûtunun mi'ât ve âhâdı ve beyt-i sâdisin mısra'-ı evvelinin mühmelinin âhâd ve aşerâtı ve mısra'-ı sânisinin mühmelinin mi'âtı alındıkda beyt-i sânde düşdi bâ ve beyt-i sâlisde gitdi câ lafızlarıyla altı tarh olunup bu dahi târîhdir.” (18^b)

V. beytin I. mısraın noktasız harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	200
V. beytin I. mısraın noktasız harflerinin onlar kümesinin toplamı=	210
V. beytin I. mısraın noktalı harflerinin birler kümesinin toplamı=	2
V. beytin II. mısraın noktalı harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	400
V. beytin II. mısraın noktalı harflerinin birler kümesinin toplamı=	2
VI. beytin I. mısraın noktasız harflerinin birler kümesinin toplamı=	27
VI. beytin I. mısraın noktasız harflerinin onlar kümesinin toplamı=	160
VI. beytin II. mısraın noktasız harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	200
Toplam = 1201-6 (ta'miye)=	1195
Sonuç:	1195

(Altıncı Beyit Beşinci İzah)

“Ve yine beyt-i râbi'in mısra'-ı evvelinin menkûtunun mi'ât (18^b) ve âhâdı ve mısra'-ı sânisinin menkûtunun mi'ât ve aşeresinden mâadâsı ve beyt-i hâmisin mısra'-ı evvelinin mühmelinin âhâdı ve mısra'-ı sânisinin menkûtunun mi'âtı ve beyt-i sâdisin mısra'-ı evvelinin menkûtunun aşeresi ve mühmelinin âhâdı ve mısra'-ı sânisinin mühmelinin âhâdı alındıkda bu dahi bilâ-ta'miye tamâm târîhdir.” (19^a)

IV. beytin I. mısraının noktalı harflerinin yüzler kümesinin tamamının toplamı=	500
IV. beytin I. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	7
IV. beytin II. mısraının noktalı harflerinin yüzler kümesi ve 10 rakamları hariç tamamının toplamı=	150
V. beytin I. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	32
V. beytin II. mısraının noktalı harflerinin yüzler kümesinin toplamı=	400
VI. beytin I. mısraının noktalı harflerinin 10 rakamlarının tamamının toplamı=	40
VI. beytin I. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	27
VI. beytin II. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	34
Toplam=	1190
Sonuç:	1190 (?)

(Altıncı Beyit Altıncı İzah)

“Ve yine beyt-i evvelin mısra'-ı evvelinin ve mısra'-ı sânisinin ve beyt-i sânisinin dahi mısra'-ı evvelinin ve mısra'-ı sânisinin ve beyt-i sâlisin dahi mısra'-ı evvelinin ve mısra'-ı sânisinin ve beyt-i râbi'in dahi mısra'-ı evvelinin ve mısra'-ı sânisinin mühmellerinin âhâdları ve beyt-i hâmisin mısra'-ı evvelinin ve mısra'-ı sânisinin mühmellerinin âhâd ve aşerâtları ve menkûtlarının âhâdı ve beyt-i

sâdisin mısra'-ı evvelinin mühmelinin âhâd ve aşerâti ve mısra'-ı sânisinin mühmelinin mi'âti ve menkûtunun aşeresi alındıkda bu dahi bilâ-ta'miye tamâm (19^a) târîhdir." (19^b)

I. beytin I. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	32
I. beytin II. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	49
II. beytin I. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	47
II. beytin II. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	47
III. beytin I. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	37
III. beytin II. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	25
IV. beytin I. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	58
IV. beytin II. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	34
V. beytin I. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	32
V. beytin II. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	33 ²¹
V. beytin I. mısraının noktasız harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	210
V. beytin II. mısraının noktasız harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	180
V. beytin I. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin toplamı=	2
V. beytin II. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin toplamı=	2
VI. beytin I. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	27
VI. beytin I. mısraının noktasız harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	160

²¹ Tarihin tam çıkması için, V. beytin II. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin toplamının 34 değil de 33 (terkipte bulunan bir değerindeki hemze dikkate alınmayarak) olarak hesaplanmıştır.

VI. beytin II. mısraının noktasız harflerinin yüzler kümesinin tamamının toplamı=	200
VI. beytin II. mısraının noktalı harflerinin 10 rakamlarının tamamının toplamı=	20
Sonuç:	1195

(Altıncı Beyit Yedinci İzah)

“Ve yine beyt-i evvelin mısra'-ı evvelinin ve mısra'-ı sâînsinin ve beyt-i sâînin mısra'-ı evvelinin ve mısra'-ı sâînsinin ve beyt-i sâîsin mısra'-ı evvelinin ve mısra'-ı sâînsinin ve beyt-i râbî'in mısra'-ı evvelinin ve mısra'-ı sâînsinin menkûtlarının âhâdları ve mühmellerinin dahi âhâdları ve beyt-i hâmisin dahi mısra'-ı evvelinin ve mısra'-ı sâînsinin menkûtlarının âhâdları ve mühmellerinin âhâd ve aşerâtları ve beyt-i sâdisin mısra'-ı evvelinin menkûtunun âhâd ve aşerâtı ve mühmelinin dahi âhâd ve aşerâtı ve mısra'-ı sâînsinin menkûtunun âhâd ve aşeresi alındıkda beyt-i sâînde geldi bir lafzıyla bir gelüp bu dahi târîhdır.” (19^b)

I. beytin I. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	14
I. beytin II. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	5
II. beytin I. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	5
II. beytin II. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	14
III. beytin I. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	11
III. beytin II. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	9
IV. beytin I. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	7
IV. beytin II. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı= -	
I. beytin I. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	32

I. beytin II. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	49
II. beytin I. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	47
II. beytin II. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	47
III. beytin I. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	37
III. beytin II. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	25
IV. beytin I. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	58
IV. beytin II. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	34
V. beytin I. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin toplamı=	2
V. beytin II. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin toplamı=	2
V. beytin I. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	32
V. beytin II. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	34
V. beytin I. mısraının noktasız harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	210
V. beytin II. mısraının noktasız harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	180
VI. beytin I. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	18
VI. beytin I. mısraının noktalı harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	90
VI. beytin I. mısraının noktasız harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	27
VI. beytin I. mısraının noktasız harflerinin onlar kümesinin tamamının toplamı=	160
VI. beytin II. mısraının noktalı harflerinin birler kümesinin tamamının toplamı=	21
VI. beytin II. mısraının noktalı harflerinin 10 rakamlarının tamamının toplamı=	20
Toplam = 1190 +1 ta'miye	
Sonuç:	1191 (?)

Metnini yeni Türk harfleri ile vererek hakkında birtakım tespitlerde bulunduğumuz İstanbul Arkeoloji Müzesi Kütüphanesi'nde 1513 numaralı yazma eser üzerinde, vardığımız sonuçları şöyle dikkatlere sunabiliriz:

Söz konusu yazma eser, iki tarih manzumesini ve bu manzumelerden ikincisindeki tarihlerin nasıl bulunabileceği konusundaki yüz adet izahı ihtiva etmektedir. Bu manzumeler ve izahların şair Mehmed Ferrî'ye ait olduğu kanaatine varılmıştır. Manzumelerin, muhtevası ile birlikte tarihi (H. 1195/ M. 1780) de dikkate alınarak, I. Abdülhamid dönemi sadrazamlarından Silahtar Seyyid Mehmed Paşa'nın dîvanhaneyi teşrifi vesilesiyle kaleme alındığı tespit edilmiştir. Edebiyat tarihimizde tarih düşürme cephesinden söz edilmeyen Ferrî'nin bu husustaki mahareti, bu eser ve Dîvânı'ndaki on dokuz tarih manzumesi ile ortaya çıkmaktadır. Bir beyitte çok tarih düşürebilme özelliğine sahip Sürûfî, Hâşimî, Resmî ve Hasan Hakkı gibi birkaç şairimizin yanına Ferrî'yi de eklememiz gerektiği söylenebilir.

